İş Kumbara

Türkiye İş Bankası'nın çocuklarımıza armağanıdır

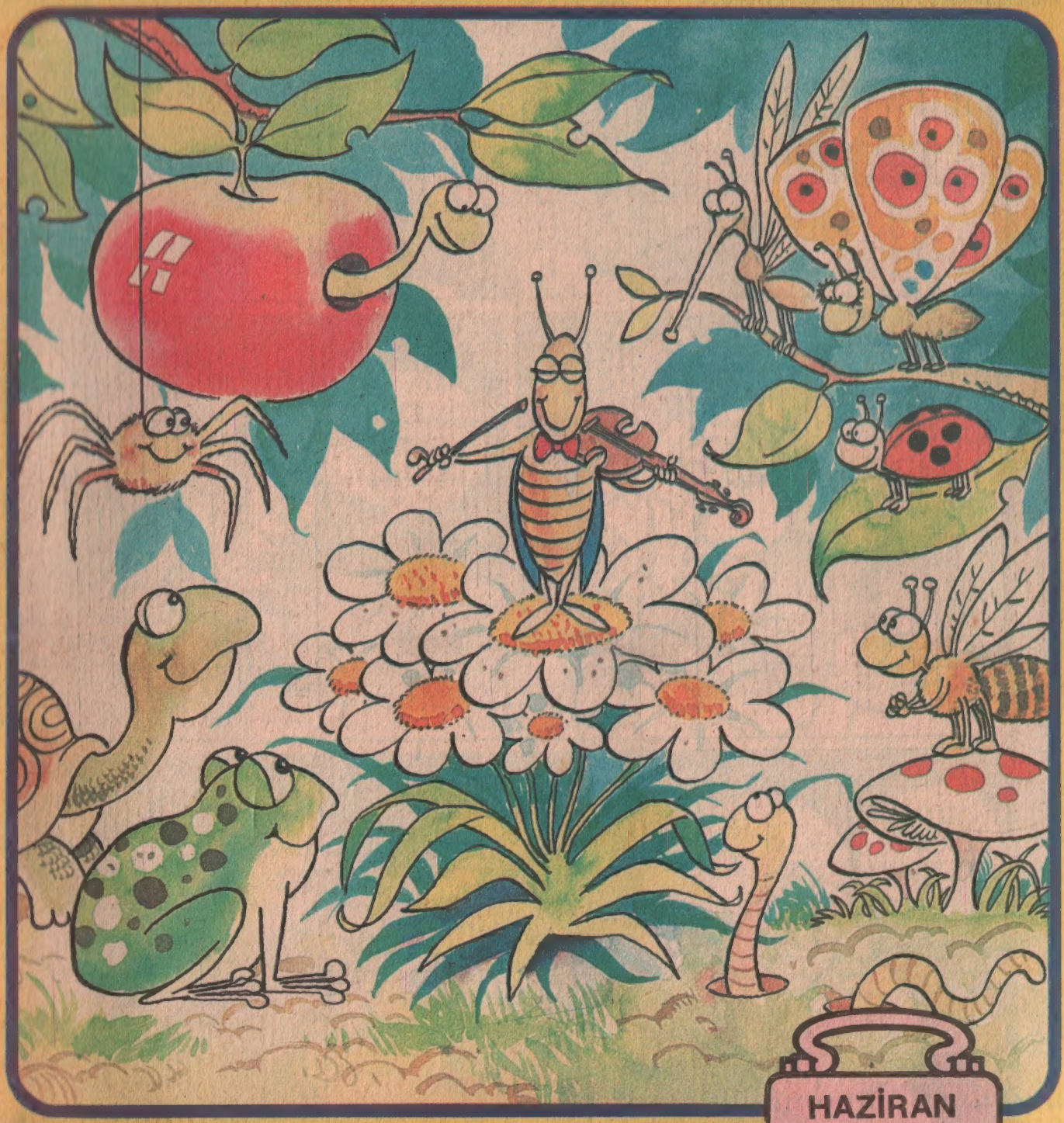

HAZİRAN
1985
SAYI: 80

NASREDDİN HOCA BİRGÜN...

Kumbara

Ayda bir yayımlanır
Haziran 1985
Sayı: 80

Türkiye İş Bankası A.Ş. Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına Sahibi:
Halim ÖZEKMEKÇİ

Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni:
Ertuğrul TİMUR

ONK Ajans Ltd. Şti. tarafından hazırlanan bu dergi BEYHAN AJANS tarafından dizilmiş HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş. tesislerinde basılmıştır. (1 Haziran 1985)

Adres:
KUMBARA Dergisi
T. İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler
Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere
ANKARA

Kapak Resmi:
"Yaz Şenliği"
İSMAİL GÜLGEÇ

içindekiler

Afrika'da 4-5
Öykü 6-7
Güler Abla 7
Güle Oynaya 7
Yaşanmış Öyküler 8-11
Genel Kültür . . . 12-13
Sanatçılar Uzayda 13
Bilgi Testi 14
Brahms 15
Deney Köşesi 16
Kıyıda 16-17
Mini Ansiklopedi . . . 17
Denektaşı 18
Önemli Günler 18
Zehra Ablam 19
Para 20-23
Garip Ama Gerçek . . 24
Pul 24
Spor 25
Bulmaca 26-27
Sizin Sayfanız . . . 28-29
Yanıtlar 29
Guatemala 30
Poster/Takvim 31

SİZE BİR MEKTUP VAR

Tatil Geldi

Sevgili Çocuklar,

Haziran ayı tatili ve yazı birlikte getirdi... Haziran'ı yazın başlangıcı, tatilin ilk ayı olması nedeniyle çok sevdiğinizi biliyoruz, sizlere hak da veriyoruz, çünkü bu ayda dersler sona eriyor, oyun ve eğlence başlıyor... Artık denize, kırlara, bağlara, dağlara koşabilirsiniz. Tüm oyunlar, eğlenceler sizin olsun... Sizlere bol güneşli bir yaz, eğlence ve neşe dolu bir tatil dileriz.

Nisan ayında düzenlediğimiz yarışmanın katılma süresini uzattığımız için, sonuçları temmuz sayısında ancak verebileceğiz.

Sevgi ve esenlik dileklerimizle, sağlıcakla kalınız.

KUMBARA

Nevzat ağabeyle baş başa

"Yılbaşı Hediyesi" başlıklı bir şiir aldım. Her dizesi "HAPŞU" ile bitiyor. Çok beğendim. Ama yazan kimse ne adını ne de adresini yazmış. Kimdir acaba?

Kumbara dergisi göndermeniz için her ay bir resim yaparak göndermemiz mi gerekiyor?

ALİ ÖNCEL
Krumbach-Batı Almanya

Sevgili ALİ ÖNCEL: Almanya'daki kardeşlerimizin dergileri öğretmenlerinden istemesi gerekiyor. Resimlerini de bize ne vakit istersen o zaman gönderebilirsin. Her ay şart değil.

Nevzat Ağabey, benim de herkes gibi sizden bir isteğim olacak. Kumbara okurlarını eğiten, neşelendiren ve düşündüren yarışmaların sık sık yayınlanmasını dilerim.

NURGÜL METİN
K. Maraş

Benim sorunum, bir mektup arkadaşımın olmayışı. Bir mektup arkadaşımın olmasını ve İngilizcemi ilerletmeyi istiyorum.

BİLGE KURT
Babaeski-Kırklareli

Sevgili Bilge Kurt: Yazın çok güzel, her şey çok güzel. Fakat yaşını yazmamışsın. Yaş bildirmeyen arkadaşlarımızın adreslerini yayınlayamıyoruz. Ama, işte sana bir ipucu: İngilizce yazışmak isteyen arkadaşlara sen de yazabilirsin. Ya da bize gene, tam bilgileri içeren bir mektup daha yazarsın.

Derginizi her ay alıyorum. Çok güzel ve ilginç buluyorum. Yalnız sizlerden bazı isteklerim var: 1) Zehra Ablam ve Ben, Mini-Ansiklopedi ve Bulmaca köşelerini genişletmeniz. 2) Garip Ama Gerçek köşesini genişletmeniz. 3) Yabancı dillere (Al. - İng. - Fr.) yer vermenizdir. Sevgilerle.

ASUMAN BUZKAN
Adana

Saygıdeğer Nevzat Ağabey: Kumbara dergisini ben de okuyor ve beğeniyorum. Yalnız bu derginin Test köşesinde biraz da yurdumuza ne zaman ve nasıl yerleştiğimiz hakkında sorular bulundurur musunuz?

YILDIZ CURABAZ
Adana

Bildirim şöyle: Derginizi çok beğeniyorum. Ayrıca bir ricada bulunacağım: Yabancı dil öğretimini yapmanız!

SEYFETTİN KAZAN
Gediz-Kütahya

Genel Yetenek Testleri bölümünün yerine motorlu araçlar ya da tahtadan bir şeyler yapabilmemiz için yardımcı olursanız inanın çok sevinirim.

YILDIRIM ÇELİK
München-Batı Almanya

Dedektif romanları koymanızı istiyorum. Hem sizin derginize bunlar çok yakışırdı, çünkü siz renkli yayınlıyorsunuz.

EKREM ŞİMŞEK
Mannheim-Batı Almanya

Nasılsınız? İyi misiniz? Ben çok iyiyim. Sınıftaki çalışmam çok iyidir. Sınıf üçüncüsüyüm... İngilizce dersini severim ve İngilizce bir şey yazayım: WHAT IS YOUR NAME? MY NAME IS YÜKSEL ÖZDEMİR...

YÜKSEL ÖZDEMİR
Tomarza-Kayseri

Sevgili YÜKSEL ÖZDEMİR. Ben de çok iyiyim. Yabancı dil çalışmalarında başarılar dilerim.

Derginizde Garip Ama Gerçek köşesini çok seviyorum ve ben de ilginç bir haber vermek istiyorum: Dünyadaki en gürültülü kalp New York'ta yaşayan John Kelly adında birisine aittir. Tam 4 metre uzaktakiler, kalbin sesini duyuyorlardı (1840). Sayın İş Bankası yetkilileri: Bu haberim doğrudur.

HAMZA ŞEN
Emirdağ-Afyon

İşte bu da yayımlanmış oldu!

Afrika'da

Dr. Fossey, 13 yıldan beri gorillerle dost olarak yaşıyor

GORİL deyince aklınıza ne gelir? Bir gökdelenin tepesinde uçakları sinek gibi yakalayıp ezen sinemanın ünlü King Kong'u mu? Göğsünü yumruklayan, çaresiz insanları kovalayan uzun kıllı dev bir maymun mu?

Öyleyse, pek yalnız sayılmazsınız. Yıllardan beri, film çevirenler, maymunlar ailesinin bu en iri üyelerini hep korkunç canavarlar şeklinde tanıtmışlardır. Bu yüzden pek çok kimse, gorilleri öyle tanır.

Dian Fossey bütün bunlara çok içerlemekte ve, "Haksızlık bu! Gerçek değil! Goriller çok iyi huylu, çekingen yaratıklardır. İnsanlardan uzak durmayı isterler" demektedir.

Dr. Fossey gorilleri çok iyi tanıyor. Soyu tükenmek üzere olan bir maymun türü (dağ gorilleri) üzerinde uzmandır kendisi. Dr. Fossey, bir Orta Afrika ülkesi olan Ruanda'nın dağlık ve ormanlık bölgelerinde bu gorillerin arasında 13 yıldan fazla yaşamış.

Dian Fossey, orada, gorilleri doğumlarından ölümlerine kadar izlemiş. Yavru gorillerin, yasadışı avcılar tarafından öldürüldüklerine tanık olmuş. Yavru gorillerin uzak ülkelerdeki hayvanat bahçelerine götürülmemesi için yaşamını bile tehlikeye atmış. Ama, en önemlisi, Dian Fossey'in bu vahşi dağ gorilleri tarafından bir dost gibi kabul edilmesidir.

Dr. Fossey, önce gorillere, onlara bir zararı dokunmayacağını anlatmaya çalışmış. Kendisi de onlardan biriymiş gibi davranmış. Bir gorile yaklaşırken, üzerine doğru yürümemiş. Yerde sürüne sürüne yaklaşmış ona. O zaman, goriller Dr. Fossey'in tehlikesiz olduğunu görebilmişler. Dr. Fossey de onların yaptığı gibi yaprak vb. çiğnemiş.

"İlk birkaç ay boyunca gorillerin göğüslerini yumruklamalarını taklit ederek ben de ellerimle kalçalarımı dövüyordum. O zamanlar, bu davranışım bana akıllıca bir iş gibi geliyordu" diyor Dr. Fossey gülerek. "Ama, sonraları anladım ki, bu yanlış bir şeymiş. Filmlerde korku saçan göğüs yumruklamaları, gerçekte gorillerin korktuklarını gösterir. Korkulu bir davranışla nasıl dostluk kurabilirdim ki!"

Bu iyi huylu ve çekingen goriller, avcılara görünmemek için yaprakların ve dalların ardına saklanıyorlar.

Dr. Fossey, gorilleri iki ay kadar taklit ettikten sonra, goriller onu yanlarına yaklaştırmışlar. O da, artık bilimsel çalışmalarına başlayıp, onları yakından inceleyebilmiş.

Dr. Fossey her gün gorillerin davranışlarını, adetlerini gözlemleyerek notlar tutmuş, fotoğraflar çekmiş. Ayrıca, gorillerin korku, sevinç ve öfke hallerin-

de çıkardıkları sesleri teybe almış. Onların ne yediklerini, yavrularına nasıl baktıklarını incelemiş. Bir goril öldüğünde, ölüm nedenlerini araştırmış.

Dr. Fossey, gorillerin gruplar halinde dolaştıklarını söylüyor. Bir grup bir aile birimi sayılıyormuş. Böyle bir ailede 20 kadar goril bulunurmuş. Aile reisleri iri bir erkek goril olurmuş. Bunlara gümüş sırtlı denirmiş. Çünkü yaşlandıkça bu gorillerin sırtlarındaki kıllar aklaşırmış.

Goriller günlerinin yarısını dinlenerek geçirirlermiş. Güzel havalarda güneşlenirler ve güneşin ılıklığından hoşlanırlarmış. Dinlenirlerken, kedi mırlamasıyla karın guruldaması arası bir ses çıkarırlarmış. "Bu, onların mutlu ve yaşamlarından memnun olduklarını gösterir" diyor Dr. Fossey.

Dağ gorilleri günlerinin büyük bir bölümünü tembel tembel dolaşıp taze bitki saplarını, yaprakları ve yemişleri yiyerek geçirirler. Başka hayvanları yedikleri hiç olmaz. Kimi zaman dağ gorilleri koşarken bile bir şeyler yerler. Bir yere gidince, orada kendilerine otlardan, ağaç kabuklarından ve yapraklardan yuva yaparlar.

Dr. Fossey, gorillerle uzun süre kaldıktan sonra, her birine bir ad takmış. Her birinin ayrı bir kişiliği varmış. Örneğin, Coco adlı goril, canı sıkılınca ağlarmış. Beethoven adlı, 160 kg. çeken bir gümüş sırtlı, hep ailesini korurmuş.

Avcılar dışında, gorilleri bekleyen başka tehlikeler de varmış. Kimi zaman goriller kendi alanlarından dışarıya çıkıp gezerler, yiyecek ararlarmış. Kendi yaşam alanları ise çok küçükmüş; 40 kilometre uzunluğunda, 20 kilometre genişliğinde bir alan. İnsanlar, gorillerin alanlarına girip yerleştikçe, gorillerin yaşadığı alan da gittikçe küçülmektedir. Kurulan çiftlikler ve evler, gorillerin yiyeceği olan bitkileri de azaltmaktadır.

Günümüzde, dünyada sadece 230 dağ gorili vardır. "Yirminci yüzyılda keşfedilen ve gene bu yüzyılda tükenecek olan tek hayvan türü de bunlardır galiba" diye açıklıyor Dr. Fossey.

"Bu çok kötü bir şey olur" diye sürdürüyor Dr. Fossey, "Dağ gorilleri çok akıllı hayvanlardır, birçok duyguları insanlarınkine benzer."

Bununla ne demek istediğini şunları anlatarak açıklıyor Dr. Fossey: "Geçenlerde Ruanda'ya dönmüştüm. Üç yıldır gorillerimden uzaktım. Onların beni anımsayacaklarından kuşkum vardı. Onlara yaklaştığımda, hepsi yanıma gelip yüzüme baktılar. Beni tanıdıkları zaman, mutluluk sesleri çıkartmaya başladılar. Gorillerin her biri teker teker beni kucakladı. Sonra yanıma oturdular. Hayatımın en dokunaklı anı buydu işte!"

O günden sonra Dr. Fossey Ruanda'ya birkaç kez daha gitmiş. Dağ gorilleri hakkında bir kitap yazmış. Dünyadaki tüm insanlara bu dağ gorillerinin ne kadar iyi huylu, ne kadar duygulu yaratıklar olduklarını anlatmış. Umalım ki, Dr. Fossey'in -ve daha başka bilim adamlarının- çalışmaları, bu dağ gorillerinin tükenmesini önlesin de onlar 21. yüzyılda da yaşamlarını sürdürsünler.

Bir goril göğsünü yumrukluyorsa, bu, onun korktuğunu ya da bir tehlike sezdiğini gösterir.

Dr. Fossey, avcıların yakalayıp da sonra bıraktıkları bu gorilleri korumasına almıştır. Yasadışı avcılar, gorillerin başlıca düşmanlarındandır.

Görünmeyen aşçıbaşı

Öykü

AHMET YILDIZ YAŞAROĞLU
Resimler: Sema Ilgaz Temel

ESMA hem akıllı, hem de çalışkan bir kızdı. Sınıflarındaki yeri her zaman en ön sıralardı. Öğretmenlerini can kulağı ile dinler, ev ödevlerini zamanında yapıp bitirirdi. Öğretmenleri, annesi, babası ve arkadaşları bu yüzden onu daha da çok seviyorlardı.

O ders yılı tarım konusunu işlemişlerdi. Bu arada sebzecilikle ilgili yararlı bilgiler edinmişti. Domates, kabak, patlıcan, sivri ve dolmalık biberlerin nasıl ekildiklerini bellemişti. İşten dönerken Mısır Çarşısı'na uğrayıp bu sebze fidelerinden almasını babasından rica etti. Babası Esma'yı kıramadı. İşinden çok yorgun çıktığı halde yolunu uzatıp çarşıya uğradı. Her birinden onar fide alıp eve geldi.

Esma çok sevinçliydi. Fidelerin topraklı kök kısımlarını gazete kâğıtlarına sardı. Hepsini güzelce ıslattı. Sabaha kadar kurumadan dipdiri kalmaları gerekiyordu.

Yatağına yattığında bile aklı hep onlarla meşguldü. Rüyasında fidelerin birdenbire büyüyüp sebze verdiklerini gördü. Yatağından fırladığı gibi aşağı kata koştu. Fideler pembe naylon çamaşır leğeninin içinde canlı ve dimdik duruyorlardı. Henüz büyüyüp meyve vermemişlerdi. Kendi kendine uzun uzun güldü. Sonra yatak odasına çıkıp yatağına yattı. Tatlı bir uykuya daldı. Sabah kahvaltısını yapar yapmaz bahçeye koştu.

Bahçelerinin küçük bir bölümünü kendisine ayırmıştı. Boş zamanlarında oraya gidip çalışıyordu. Artık fideleri dikme zamanı gelmişti. Onlara ocak açmakla işe başladı. Topak topak olmuş bir toprak kümesini küreği ile kaldırması gerekiyordu. Kürek ağırlaşmış, yerinden bir türlü oynamıyordu. Kulağına çalınan incecik bir sesle irkilip durdu. Etrafına bakındı. Kimseler yoktu! Küreğe yeniden asıldı. Demir külçesi gibi ağırdı! Ses yine duyuldu. Topraktan doğru geliyordu. Eğilip dinledi. Evet, evet! İncecik ses, küreğindeki toprak yığınındandı ve şöyle sesleniyordu:

-Sevgili Esma... Bakıyorum bu gün pek hamarattın.. Önce kendimi tanıtayım! Şu toprak kümesindeki milyonlarca mikroptan biriyim. Onlar adına konuşuyorum! Hah, hah, haaaa... Bunca mikropla dolu toprak yığını tabii ki yerinden kolay kalkmaz! Nasılsa çok yoruldun... Otur şuracığa da beni dinle! Ne yararlı bilgiler aktaracağım bir bilsen!.. Yoooo yoooo!... Boş yere yaklaşıp da dikkatle bakma! Bizleri görebileceğini hiç sanmam! O kadar minnacık şeyleriz ki... Siz insanların mikroskop dediğiniz büyütücüler var ya... İşte ancak onlarla görebilirsin!

Esma önceleri çok şaşırmıştı. Korkmuştu da! Ama az sonra mikrobun ince ve güven veren tatlı sesine alışıp merakla sordu:

- Yani şimdi bana her şeyi anlatacak mısın?

- Senin gibi akıllı, çalışkan ve terbiyeli bir kıza nasıl anlatmam! Bundan büyük bir gurur bile duyarım! Şimdi beni dikkatle dinle... Bizler iyi huylu mikroplarız. Bazılarımız ise çok kötü huyludur! Yine de geçinip gidiyoruz... Tek hücreli canlılarız. Adımız sözlüklerde "bakteri" diye de geçer. İyi huylularımız bolca beslenip çoğalırız. Böylece kötülerin yapacakları fenalıklardan kendimizi koruruz. Yurdumuz olan şu toprakları arada sırada kireçleyip gübreliyorsunuz ya!.. İşte bütün o maddeler gelişip kuvvetlenmemizi sağlıyor. Kötülerin çoğu da onların etkisiyle zaten ölüp gidiyorlar.

Esma bakterinin sözünü kesip merakla sordu:

- Biz insanlara ne gibi faydalarımız dokunuyor?

- Çok, hem pek çok! Sizleri besleyen bitkiler için gece gündüz demeden çalışıyoruz. İşimiz onlara yiyecek hazırlamak! Hem de toprakta her zaman var olan ham ve çiğ maddeleri pişirerek...

- Öyleyse sizlere bir çeşit aşçıbaşı demeli!... Toprak altında mutfak gibi yerleriniz de var mı?

- Elbette var! Şimdi beni iyi dinle... Evdeki mutfaktan bir patates al da ağzına at! Çiğ çiğ yiyebiliyor musun? Tabii ki hayır! Pişirmen gerekir. İşte, tıpkı bunun gibi, bizler de toprak altı mutfaklarımızda yiyecekleri pişirip hazır ederiz! Bitkilerin vazgeçemedikleri besin maddeleridir bunlar.

- Hepsi iyi de, bunca yiyeceği nereden buluyorsunuz? Gazetelerde sık sık okuyor, televizyonda seyrediyoruz. Afrika'nın bilmem neresinde, bilmem

kaç kişi açlıktan ölüyormuş. Onlar bir lokma yiyecek bulamazken, siz bütün bunları nereden elinize geçiriyorsunuz?

- Çok kolay!.. Toprağa düşüp çürüyen ağaç gövdeleri, yapraklar, kabuklar.. Ölen böcek, kuş ve sürüngenler... Çimenlerle yosunlar bile! Ambarlarımız bunlarla tepeleme dolu.

Gözle göremediği minicik bir bakteriden bunca bilgi edinen Esma, tekrar tekrar teşekkür etti. Artık iyice dinlenmişti. Kalkıp küreğindeki toprak kümesini kenara boşaltırken minik dostuna seslendi:

- Çok yaşa, bakteri kardeş! Özet olarak şunu söyleyeyim ki, bugün senden iki gerçeği öğrendim. Birincisi, her gün üzerine basıp geçtiğimiz kara toprağın milyonlarca canlı bakteriyle dolu olduğu! İkincisi ve en önemlisi, dünyada hiç bir şeyin kaybolmadığı!

Demek ki toprağa düşenler, yok olmayıp sayenizde başka bir şekle dönüşüyormuş! Artık güzel yurdumuzun üzerinde yaşadığımız topraklarına, yani sizin de yurdunuz olan bu topraklara elimden geldiğince özen göstereceğim. Rahatça nefes alabilmeniz için bol bol belleyip kabartacağım. Kirecinizi, gübrenizi de zamanında ve yeterince vermeyi hiç unutmayacağım!

Güler Abla diyor ki...

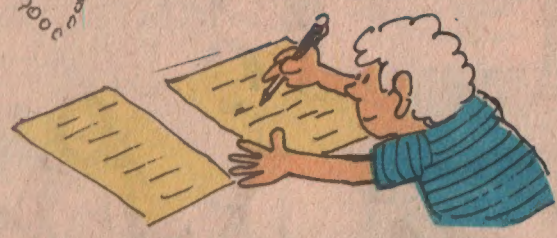

Başkasından Kopya Etmek

KARŞIMIZDA oturan Hatice'nin, kendisinden 3 yaş küçük olan bir erkek kardeşi var: Hamdi!

Hatice geçen gün bize geldi ve Hamdi'nin bir fıkra kitabından aldığı fıkrayı bir dergiye, kendisi yazmış gibi, gönderdiğini söyledi. "Güler Ablacığım, Hamdi hep beni taklit ediyor!" dedi. "Ne kadar kötü bir şey, değil mi? Geçen ay ben o dergiye bir fıkra yollamıştım; yayınlanmıştı. Şimdi de Hamdi kendi adı dergide çıksın istiyor!"

Ben Hatice'yi de Hamdi'yi de çok severim. Hamdi'nin, henüz küçük olduğu için, Hatice gibi kendi başına fıkra yazamaması olağan bir şeydi. Ablasına özenerek, dergide yazısının çıkmasını istemesi de öyle. Ama, kendisi henüz yazamadığı için başka birinin yazdığı fıkrayı kopya edip göndermesine gelince... Bu pek doğru bir hareket değildi. Ancak, onu mahcup etmemek, kendi özgün yazılarını yazabilmesi için yüreklendirmek gerekti.

Ben bunları anlattıktan sonra, Hatice, "Çok haklısın Güler Ablacığım," dedi, "bak sana bir şey anlatacağım. Ben de ilkokul ikideyken, bir dergiden bir şiir almış, kendim yazmışım gibi öğretmenime göstermiştim. Şimdi anımsıyorum, öğretmenimiz galiba onu bir yerden kopya ettiğimi anlamıştı, ama hiç sezdirmemişti bana!"

"Evet," dedim ben de, "hiç kimseyle alay etmemeli, anlayışlı olmalıyız."

Güle Oynaya

EL ELE

ELİM Ucu Sende oyununu bilirsiniz. Oyunculardan biri ebe olur. Ebe, kaçmakta olan öbür oyuncuları kovalar. Ebe kimi yakalarsa, yeni ebe, o kimse olur.

İşte, bu oyun biraz o oyuna benzer.

Bu oyunda da bir ebe seçilir. Herkes kaçar, ebe kovalar. Ebe, oyunculardan birine dokunur dokunmaz, o kimseyle el ele tutuşur. Bu kez öbür kaçanları ikisi birlikte yakalamaya çalışırlar. Artık yakaladıkları ya da bir yerlerine dokundukları her oyuncu, el ele tutuşan iki oyuncuya katılır; oyunun sonlarına doğru upuzun bir zincir oluştururlar. Yakalanan en son oyuncu, yeni oyunun ilk ebesi olur.

Editions Lombard (Bruxelles)

6 MAYIS 1937 PERŞEMBE. SABAH SAAT 6. ABD'DE LAKEHURST ASKERİ HAVAALANI...

HİNDENBURG'UN BİRKAÇ SAAT RÖTARLI GELECEĞİNİ ÜZÜLEREK BİLDİRİRİZ...

ÖNEMLİ BİR ŞEY YOK DEĞİL Mİ?

HAYIR... ATLAS OKYANUSU ÜZERİNDEKİ KÖTÜ HAVA KOŞULLARI NEDENİYLE GECİKTİ..

O SIRADA, 37 İNCİ YOLCULUĞUNDA DEV ZEPLİN - 59 GÖREVLİ, 38 YOLCU- ALMANYA'NIN FRANKFURT KENTİNDEN HAVALANDIĞINDAN BERİ DÖRDÜNCÜ GÜNÜNE BAŞLIYORDU...

34. SANİYELİK FELÂKET

HİNDENBURG TRAJEDİSİ

BİR SAAT SONRA BOSTON ÜZERİNDEN UÇACAĞIZ.

BU KADAR BULUTUN ARASINDAN BİR ŞEY GÖRMEK OLANAKSIZ!

MİSTER SPAHR, BİR SİGARA İÇMEYE GELİR MİSİNİZ?

HAYIR, TEŞEKKÜR EDERİM... BİLİYORSUNUZ AKROBATIM. FORMUMU KORUMAM GEREK... SİGARALARIMI DE...

BİR KAÇ SANİYE SONRA, ÖZEL OLARAK SİGARA İÇENLER İÇİN YAPILMIŞ SALONDA...

HAVALANIR HAVALANMAZ ÇAKMAKLARLA KİBRİTLERE EL KONMASI NE UTANÇ VERİCİ

GÜVENLİK YÜZÜNDEN ZORUNLUYUZ.. TAŞIDIĞIMIZ HİDROJEN MİKTARINI DÜŞÜNÜN.

ÖĞLENE DOĞRU, BÜYÜK YEMEK SALONUNDA...

SAAT 16'DA LAKEHURST'TE OLACAĞIZ.

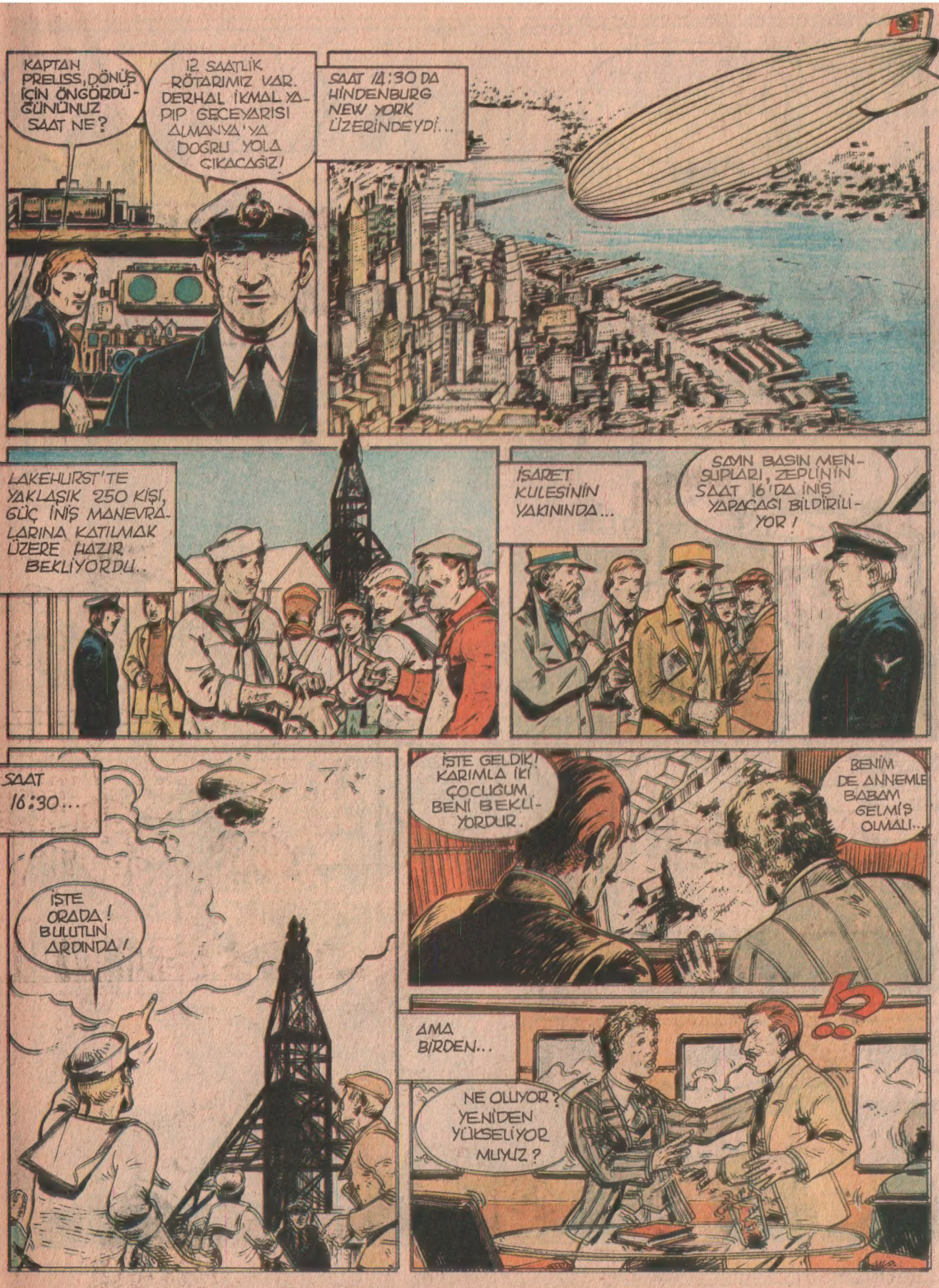
KAPTAN PRELISS, DÖNÜŞ İÇİN ÖNGÖRDÜĞÜNÜZ SAAT NE?
12 SAATLİK RÖTARIMIZ VAR. DERHAL İKMAL YAPIP GECEYARISI ALMANYA'YA DOĞRU YOLA ÇIKACAĞIZ!
SAAT 14:30 DA HİNDENBURG NEW YORK ÜZERİNDEYDİ...
LAKEHURST'TE YAKLAŞIK 250 KİŞİ, GÜÇ İNİŞ MANEVRALARINA KATILMAK ÜZERE HAZIR BEKLİYORDU..
İŞARET KULESİNİN YAKININDA...
SAYIN BASIN MENSUPLARI, ZEPLİNİN SAAT 16'DA İNİŞ YAPACAĞI BİLDİRİLİYOR!
SAAT 16:30...
İŞTE ORADA! BULUTLIN ARDINDA!
İŞTE GELDİK! KARIMLA İKİ ÇOCUĞUM, BENİ BEKLİYORDUR.
BENİM DE ANNEMLE BABAM GELMİŞ OLMALI...
AMA BİRDEN...
NE OLUYOR? YENİDEN YÜKSELİYOR MUYUZ?

BU SIRADA KOMUTAN ROSEND HAL VE KAPTAN PRELISS GÖRÜŞMEKTEDİRLER...
SEVGİLİ DOSTUM, BÖLGEDE İRİ BULUTLAR VAR, AMA SANIRIM TEHLİKE YOK...
BU KOŞULLARDA İNİŞİ GECİKTİRECEĞİZ! PİSTİN ÇEVRESİNDE DÖNECEĞİZ!
BİRAZ DAHA SABRE DİN LÜTFEN..
ŞU ALMANLAR DA DÜNYANIN EN TEDBİRLİ ADAMLARI!
SONUNDA, SAAT 18:30 ...
ARTIK İNEBİLİRİZ... HERKES İNİŞE HAZIRLANSIN..
PİSTTE FİLMCİLER, GAZETECİLER VE YOLCULARIN AİLELERİ AVRUPA'DAN GELEN YOLCULARI KARŞILAMAYA HAZIRLANMAKTADIR..
60 METRE YÜKSEKLİKTE..
HİDROJEN SUBABİNİ AÇIN.. BU BALASTLARINI ÇÖZÜN..
KULEYE 200 METRE KALA...
MOTORLARIN YÖNÜNÜ DÖNDÜRÜN...
BİRDEN, SAAT 19:25:22'DE, KORKUNÇ BİR PATLAMA ZEPLİNİN ARKA KISMINI TUTUŞTURDU..

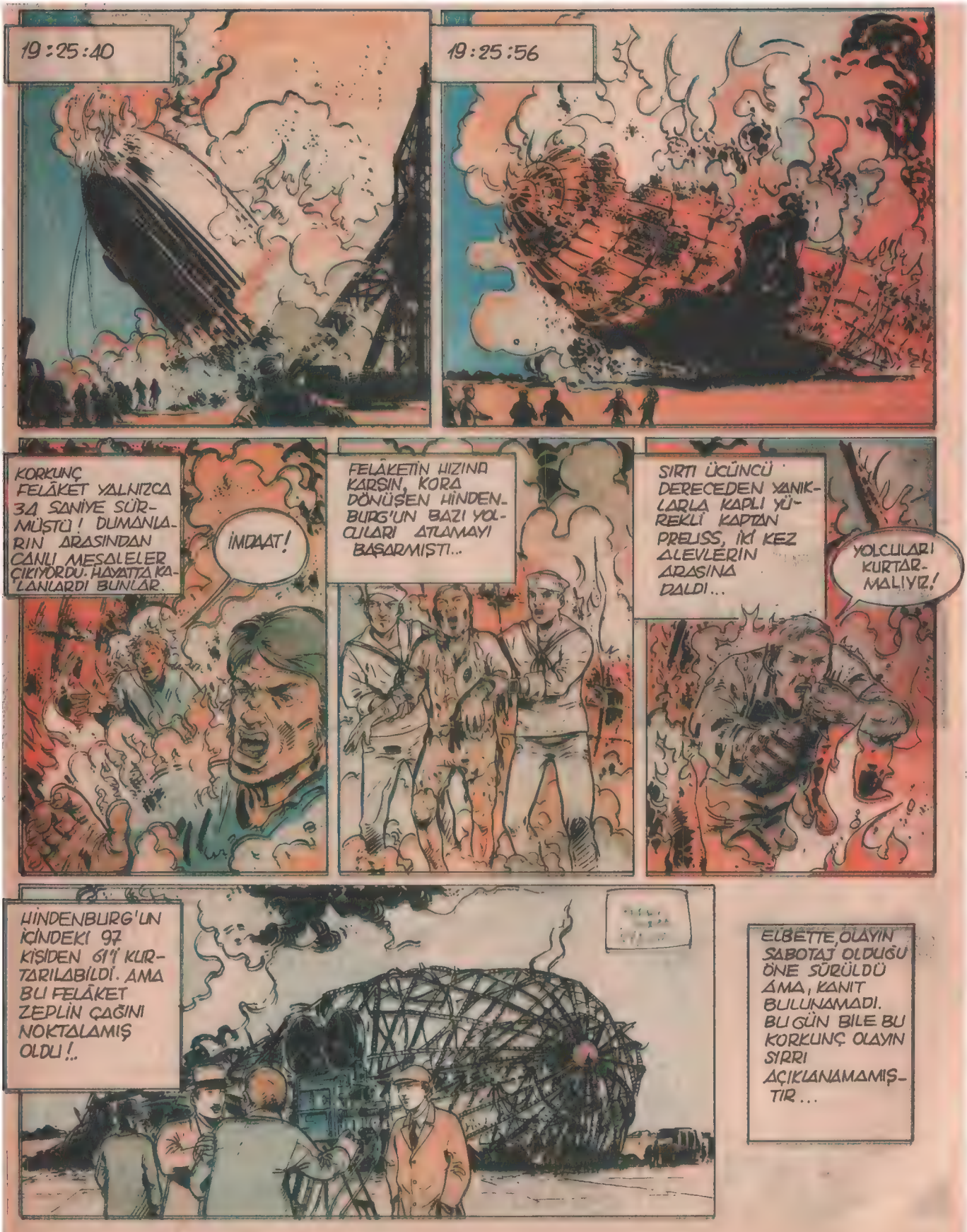
19:25:40
19:25:56
KORKUNÇ FELÂKET YALNIZCA 34 SANİYE SÜRMÜŞTÜ! DUMANLARIN ARASINDAN CANLI MEŞALELER ÇIKIYORDU. HAYATTA KALANLARDI BUNLAR.
İMDAAT!
FELÂKETİN HIZINA KARŞIN, KORA DÖNÜŞEN HİNDENBURG'UN BAZI YOLCULARI ATLAMAYI BAŞARMIŞTI...
SIRTI ÜÇÜNCÜ DERECEDEN YANIKLARLA KAPLI YÜREKLİ KAPTAN PREUSS, İKİ KEZ ALEVLERİN ARASINA DALDI...
YOLCULARI KURTARMALIYIZ!
HİNDENBURG'UN İÇİNDEKİ 97 KİŞİDEN 61'İ KURTARILABİLDİ. AMA BU FELÂKET ZEPLİN ÇAĞINI NOKTALAMIŞ OLDU!..
ELBETTE, OLAYIN SABOTAJ OLDUĞU ÖNE SÜRÜLDÜ AMA, KANIT BULUNAMADI. BUGÜN BİLE BU KORKUNÇ OLAYIN SIRRI AÇIKLANAMAMIŞTIR...

İster bilimsel bir deneyim, isterseniz bir pasta yapınız. Her iki işlemde de ağırlık ve ölçülerin neler olduğunu bilmeniz gerekir.

Günlük olarak kullandığımız birçok alet, bize otomatik olarak hemen istediğimiz ölçüleri verebilmektedir. Hızölçerler (spidometreler) belirli bir süre içinde ne kadar yol aldığımızı gösterir.

Barometrelerle havanın basıncı ölçülür.

Bilimadamları matematiği temel olarak benimserler ve kanunların açıklamasını matematikle yaparlar...

Matematik

HEPİMİZİN matematik ve ölçülerle ilgili bazı bilgiler edinmemiz zorunludur. Herhangi bir şey satın aldığımız zaman buna ne kadar para ödeyeceğimizi öğrenmemiz için basit bir matematik işlemi yapmak gerekir. Bir şeyi istenilen ölçü ve biçimde yapabilmemiz için bazı ölçüler kullanmamız zorunlu olur.

Bilimadamları, her tür matematiği temel olarak benimserler. Bir bilimadamı, yeni bir kanun bulduğu zaman bunun açıklamasını daha çok matematik formüllerle yapar. Ve bunu tam ve doğru ölçüleriyle verebilecek durumda olmalıdır.

● SI SİSTEMİ

Doğru ölçüler yapabilmek için ünite sistemlerine gerek vardır. Bilimadamları, mühendisler SI ünite sistemini kullanırlar. Bu insanlar, uzunluğu ölçmek için metreyi, ağırlığı ölçmek için de kilogramı kullanırlar. Bunların hem küçüğe, hem de büyüğe doğru giden misilleri vardır. Örneğin bir metrede 100 santimetre ve bir kilometrede 1.000 metre vardır, SI, Systeme International d'Unités (Uluslararası Üniteler Sistemi) demektir. Bu da 1790'larda kabul edilen metre sistemi ölçülerine dayanmaktadır.

Ağırlıklar ve Ölçüler

● Uzunluk
Milimetre (mm)
10 mm — 1 santimetre
100 cm — 1 metre (m)
1000 m — 1 kilometre

● Alan
Milimetre kare (mm^2)
100 mm^2 — 1 santimetre kare (cm^2)
10,000 cm^2 — 1 metre kare (m^2)
10.000 m^2 — 1 hektar (ha)
100 ha — 1 kilometre kare (km^2)

● Hacim
Milimetre küp (mm^3)
1000 mm^3 — 1 santimetre küp (cm^3 veya cc)
1000 cm^3 — 1 desimetre küp (dm^3)
1000 dm^3 — 1 metre küp (m^3)

● Mililitre (ml)
1000 ml — 1 litre
(1 ml yaklaşık olarak 1 cm^3'e, bir litre de 1 dm^3'e eşittir.)

● Ağırlık
Miligram (mg)
1000 mg — 1 gram (g)
1000 g — 1 kilogram (kg)
1000 kg — 1 ton veya metrik ton

● Zaman
Saniye (s)
60 s — 1 dakika (da)
60 da. — 1 saat
24 saat — 1 gün
(7 gün bir haftadır ve 365 gün yaklaşık olarak bir yıla eşittir)

● Açılar
1 saniye (") — 60 salise (''')
60" — 1 dakika (')
60' — 1 derece (°)
90° — 1 dikaçı veya çeyrek daire
4 çeyrek daire - 1 daire - 360°

Elementler

Modern kimyanın kurucusu sayılan Robert Doyle, elementin ne olduğunu söyleyen ilk kişidir... Dünyada doğal olarak 92 element bulunmaktadır...

ELEMENTLER, cisimleri oluşturan en basit maddelerdir. Elementler de atomlardan meydana gelmektedir. Bir elementin atomu, başka bir elementin atomuna göre kimyasal bakımdan değişiklikler gösterir. Dünyada doğal olarak 92 element vardır. Birkaç element de bilimadamlarınca oluşturulmuştur. Cıva ile brom elementleri doğada sıvı olarak bulunurlar. Aralarında hidrojen ve helyum'un yeraldığı 11 element gaz halindedir. Geri kalanlar altın ve bakır gibi katı cisimlerdir. Bunların atom yapıları oldukça değişiktir. Bazısı katı, bazısı yumuşak ve bir bölümü de sert ya da kolayca kırılabilen gevrek türdendir.

● ELEMENTLERİN İNCELENMESİ

Bilimadamları, doğanın kimyasal yapısını ancak 1800'lü yıllardan sonra anlamaya başlamıştır. Yalnız demir ve kükürt gibi birçok element tarih öncesinden beri bilinmekteydi. Ne var ki, insanlar bunların birer element olduğunu bilmiyordu. Ortaçağlarda, alşimistler denilen bilimadamları, başka cisimlerden altın elde etmeye çalışmışlarsa da bunda başarılı olamamışlardır.

1600'lü yıllarda yaşayan İngiliz bilimadamı Robert Doyle, modern kimyanın kurucusu olarak kabul edilmektedir. Bir elementin ne olduğunu ilk söyleyen kişi c olmuş, 1700 ve 1800'lü yıllarda ise gün geçtikçe sayısı artan element keşfedilmiştir.

1850'li yıllarda bilimadamları, elementlerin ağırlıklarıyla kimyasal yapıları arasında bir ilişki bulunduğunu gördüler. Atom ağırlıkları o zaman bunların birbirlerine olan ilişkilerine göre hesap edilmekteydi (Şimdi buna "izafi atomik kitleler" denilmektedir). Rus kimyacısı Dimitri Mendeleyev de elementlerin periyodik bir tablosunu çıkarmıştır.

Her elementin bir simgesi vardır. Bunlar ya tek ve büyük bir harfle, ya da birincisi büyük, ikincisi küçük olmak üzere iki harfle gösterilir. Örnek olarak H hidrojen ve He helyum anlamına gelmektedir. Bazı simgeler, elementlerin Latince adlarından alınmıştır. Örneğin kurşun madeninin simgesi Pb'dir ve bu da Latincede kurşun demek olan plumbum sözcüğünden alınmıştır.

Kimyasal simgeler, kimyasal denklemlerin yazılmasında kullanılır. Bunun bir örneği şöyledir:

$$H_2 + Cl_2 \longrightarrow 2HCl$$

Bu denklem, hidrojen (H) ve klor -chlorine- (Cl) gazlarının arasında oluşan basit bir reaksiyon (tepki) ile bir sıvı olan hidroklorik asidin (HCl) nasıl meydana geldiğini göstermektedir.

Halitalar (alaşımlar), birbirlerinden değişik olan elementlerin birleşmesinden oluşur. Örneğin, tek başlarına çok hareketli, fakat pek hoş olmayan sodyum (Na) ile klorun (Cl) birleşmesinden zararsız bir madde olan tuz (NaCl) meydana gelir.

SANATÇILAR UZAYDA

ARTIK uzaya gitmek için mutlaka astronot olmak gerekmiyor. Amerika'daki NASA kuruluşu, uzaya göndermek için "yolcular" arandığını açıkladı.

Bu yıl sonuna doğru yapılması beklenen uzay yolculuğunda, ilk koltuklar sanatçılara ayrıldı. Yazarlar, gazeteciler ve ressamlara öncelik tanınacak.

Bilim adamları, uzaya çıkan astronotların, araçlarıyla sürekli meşgul olduklarını, bu yüzden çevrelerinde gördüklerine pek dikkat edemediklerini söylüyorlar. Uzayın nasıl bir "yer" olduğunu en iyi sanatçıların dile getireceğini ileri sürüyorlar.

Yolculuk sırasında ressamlar, gördüklerini çizecekler; yazarlar, bize uzayı ayrıntılarıyla anlatacaklar.

Bu arada, yetkililer, sanatçıların astronotlara ufak tefek işlerde yardım etmeleri gerekeceğini de belirtiyorlar.

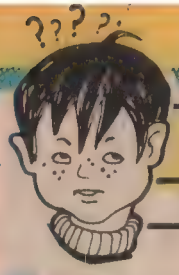

Genel Bilgi Testleri

26

Hazırlayanlar: AYSEL ALTINKAYNAK • HİKMET ALTINKAYNAK

1 Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin padişahlık yönetimine son verdiği tarih hangisidir?
A) 20 Nisan 1923 B) 24 Temmuz 1923
C) 1 Kasım 1922 D) 19 Mayıs 1919

2 Birleşmiş Milletler Örgütü'nün temel ilkesi olmayan anlatım hangisidir?
A) İnsanların eşitliğini, özgürlüğünü, kardeşliğini savunmak.
B) Tüm insanlığın barış içinde, özgürce yaşamasını sağlamak.
C) İnsan Hakları Bildirisini tüm insanlığa uygulamak.
D) Savaş hazırlıklarını tek örgüt olarak üstlenmek.

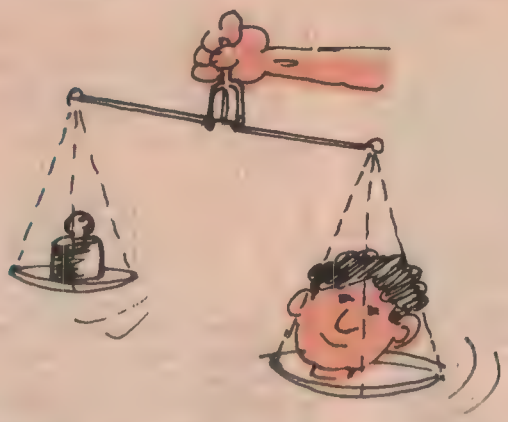

3 "Baş dille tartılır" atasözünün açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bir başı tartmak için yanına dili de koymak gerekir.
B) Kişinin aklı, söylediği sözlerle ölçülür.
C) Kişinin başı büyükse dili de büyüktür.
D) Dile tat veren aslında başın önemli oluşudur.

4 "İşlerini en uygun ve en emin zamanda yap" anlamına gelen atasözümüz aşağıdakilerden hangisidir?
A) Gün geçer, gün geçmez
B) Gün güne uymaz
C) Gün varken davarını eve götür
D) Gün var yılı besler, yıl var günü besler.

5 "Ömür adam" deyimini açıklayan söz hangisidir?
A) Ömrü normalin üzerinde olan adam.
B) Ömrü çok kısa olan adam.
C) Pek hoşa giden, yaptıklarına gülünen kimse.
D) Hiç hoşa gitmeyen, yaptıklarından hoşlanılan kimse.

6 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi sözlükte ikinci olarak yer alır?
A) İmece B) İlköğretim
C) İnanmak D) İnsan

7 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi sözlükte en sonda yer alır?
A) Çelme B) Köpük
C) Teşekkür D) Tetik

8 Yazımı yanlış olan sözcük hangisidir?
A) Çıkagelmek B) Kaporo
C) Teşekkür D) Tetik

9 Yazımı yanlış olan sözcük hangisidir?
A) Nezle B) Grib
C) Tifo D) Anjin

10 Giyeceklerimizin yapımında kullanılmayan bitki aşağıdakilerden hangisidir?
A) Keten B) Kenevir
C) Çavdar D) Pamuk

11 İsteğimiz dışında hareket etmeyen organımız hangisidir?
A) Kalp B) Mide
C) El D) Bağırsaklar

12 Hangi gölümüzden en çok tuz çıkarılmaktadır?
A) Van Gölü B) Manyas Gölü
C) Tuz Gölü D) Nemrut Gölü

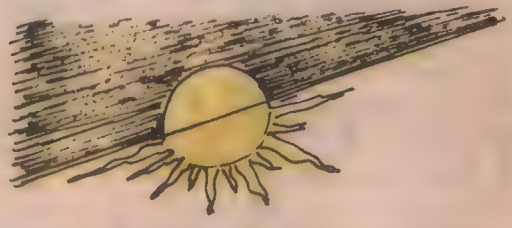

13 Gece ile gündüzün eşit olduğu tarihler hangisidir?
A) 23 Eylül-21 Haziran
B) 23 Eylül-21 Mart
C) 21 Haziran-21 Mart
D) 21 Mart-23 Eylül

14 3/7, 5/7, 12/7, 16/7 kesirlerinden en büyük olanı hangisidir?
A) 12/7 B) 16/7 C) 3/7 D) 5/7

15 Yarıçaplarının uzunluğu 10 cm olan iki çemberin çevreleri toplamı kaç cm'dir?
A) 62.8 cm B) 125.6 cm
C) 142.7 cm D) 31.4 cm

(Yanıtlar 29. sayfada)

ÜNLÜ KİŞİLER

Johannes Brahms

DÜNYACA ünlü Alman besteci Johannes Brahms 7 Mayıs 1833' de Hamburg'da doğdu. Babası Johann Jacob Brahms varlıklı olmayan bir müzikçiydi. Geçimini kent orkestrasında kontrbas çalmak ve dersler vermekle sağlıyordu. İlk müzik derslerini aldığı babasıyla birlikte orkestralarda çalmaya başladı. Kendisine verilen harçlıklarla çeşitli müzik kitapları alıyor, bunları okuyup inceliyor, böylece müzik bilgisini her gün biraz daha genişletiyordu. Daha sonra Hamburg'da bulunan ve o dönemin ünlü musiki öğretmeni ve pedagogu olan Eduard Marxsen'den dersler aldı. Kısa süre içinde çok iyi piyano çalmaya başladı ve geniş bir müzik bilgisine sahip oldu.

Bir gün zamanının ünlü bestecisi Schumann'a başvurdu ve kendisine müzik öğreniminde yardımcı olmasını istedi. Schumann, müzik bilgisini denedi ve sahip olduğu büyük yeteneği görerek onunla yakından ilgilendi. "Yeni Müzik Dergisi"nde onun için övücü yazılar yazarak müzik çevrelerinde tanınmasını sağladı.

Önce Lippe-Detmold(*) prensinin sarayında verilen konserleri yönetti, bunu Hamburg'da koro şefliği izledi ve daha sonra Viyana'da Singakademi'de (Şarkı Okuma Akademisi) şef olarak görev yaptı. Bu arada İsviçre ve İtalya'da bulundu, çeşitli geziler yaptı. Bu gezilerinde bir turist olarak rehberle dolaşmıyor, hoşlandığı sanat yapıtlarının bulunduğu yerlere tek başına gidiyor, özellikle resimlerle ilgileniyordu. 3 Nisan 1897 de Viyana'da öldü; Beethoven ve Schubert'in yanında toprağa verildi.

(*) Kuzey Almanya'da eski bir prenslik.

Yapıtları

YAŞAMI boyunca hiç aralık vermeden müzikle ilgilendi. Çeşitli belgelerden oluşan 122 kadar yapıt bıraktı. En önemlileri arasında dört senfoni, bir keman, iki piyano konçertosu, sonatlar, baladlar, oda müzikleri, dört dizi Macar dansı, halk şarkıları derlemeleri ve lidler bulunmaktadır.

Çalışmalarında daima mükemmel olmaya özen gösterirdi. Zamanla adı Almanya sınırları dışında duyulmaya başladı. Breslau, Cambridge, Berlin ve Paris müzik akademileri kendisine "Müzik Doktorluğu" payeleri verdi. Bir çok kimse onu ikinci Beethoven olarak tanımladı. Yapıtlarını çoğunlukla kırlık yerlerde tasarlıyordu.

Özellikleri

- Robert Schumann'la tanıştığı zaman 20 yaşındaydı.
- Kutup ve Afrika keşiflerine karşı büyük ilgi duyuyordu.
- Kadınlara karşı her zaman kibardı. Gerektiğinde aşçı kadının da yemeğini överek gönlünü almasını bilirdi.
- Öldüğü gün Hamburg limanındaki bütün gemiler bayraklarını yarıya indirdi.
- Beethoven gibi o da doğayı ve insanları seviyordu, fakat yine onun gibi evlenip bir yuva kurmaktan yoksun kaldı.
- Sevimli, güzel bir yüzü; uzun ve beyaz bir sakalı, gür bıyığı vardı.

BAKTERİ ÜRETİMİ

GEREKLİ MALZEME

- Biraz şarap (beyaz ya da kırmızı)
- Temiz bir şişe ya da kavanoz

ÜÇ gün içinde şarabı sirkeye çevireceğiz. Hazırlaması da sadece birkaç saniye sürecek.

Bir şişenin içine bir miktar şarap koyunuz. Şarap yaşayan bir nesnedir. Şimdi de şişeyi, ağzı açık olarak, ılık bir yere bırakın. Günde bir defa gidip şişenin ağzını koklayın. Birkaç gün sonra şarabın kokusunun keskinleştiğini ve sirkeye döndüğünü göreceksiniz.

Bunun nedeni, şarabın içindeki çok küçük organizmalardır. Bunları ancak mikroskopla görebiliriz. İşte bu ufak canlı varlıklara bakteri adını veriyoruz. Bakteriler, havadaki oksijenin şaraptaki alkolle etkileşmesini sağlarlar. Bakterilerin yararlıları da vardır. Sirkeyi oluşturan bakteriler gibi... Peynir ve yoğurt üretiminde de bakterilerden yararlanılır.

Zararlı bakteriler de vardır ki biz bunlara "mikrop" adını veririz.

Kaliforniya'nın San Fransisco yöresinde çocuklar dedektif oyunu oynuyorlar, hem de plajda! "Elebaşı"ları, 74 yaşında bir kadın: Elizabeth Terwilliger. Hawaii'de geçirdiği çocukluğundan bu yana deniz kıyılarına büyük sevgi beslemiş.

Deniz kıyıları süratli olarak değişime uğrarlar. Bu yüzden, oralarda her zaman yeni bir şeyler öğrenilebilir. Son 30 yıldır, Bayan Terwilliger, araştırmalarını, çocukları da yanına katarak yapmaktadır. Onlara deniz yaratıklarını, dalgaların ve gelgitlerin gizlerini öğretmektedir. Onunla birlikte olan çocuklar, artık yaşamları boyunca kıyıları seviyorlar.

DALGALARI İZLEYİŞ

Çocuklar önce blucinlerinin paçalarını dizlerine kadar kıvırıyorlar ve denize doğru ilerliyorlar.

Bayan Terwilliger, onlara "Dikkatli olun, büyük dalgalar sizleri yere yıkabilir" diye uyarıda bulunuyor. Kimi zaman güçlü akımlar insanı denizin içine çekebilir. "O yüzden hiçbir zaman arkanızı denize dönmeyiniz" diye öğütlüyor Bayan Terwilliger.

Çocuklar, daha sonra, kimi dalgaların plajda küçük havuzcuklar oluşturduğuna tanık oluyorlar.

Bayan Terwilliger, bunun bir gelgit havuzu olduğunu söylüyor.

Çocuklar her yerde küme küme yosunlara rastlıyorlar. Kimisi yeşil, kimisi kahverengi. Bayan Terwilliger bir tutam yeşil yosun alıp çocuklara tattırıyor: Biraz ekşi, biraz tuzlu! Bu yosun türünün zararsız olduğunu biliyor o.

Sonra, yerden 3-4 metre uzunluğunda kahverengi bir yosunu alıyor. Çocuklar, upuzun yosunu çevirip ip atlamaca oynuyorlar. Bu yosunların bir türü, dondurma yapımında kullanılıyormuş.

KIYIDA

Çocuklar, deniz kenarın yaşamla ilgili ipuçlarını araştırıyorlar...

Çocuklar az sonra bir yığın tahta ve dallarla karşılaşıyorlar. "Nereden gelmiş bunlar?" diye soruyorlar. Bayan Terwilliger'in yanıtı hazır: "Kimi keresteciler, kestikleri ağaç kütüklerini nehirlerle denize indirirler. İşte b dan bir bölümünü lar böylece kıyılara ler."

Çocuklar bulduk ları inceledikten kimilerinin yumuş kahverengi, kimileri

sert ve gri olduğunu görüyorlar. Bayan Terwilliger, bu tür dallardan çıkarılan kimyasal bir maddenin öksürük şurubu yapımında kullanıldığını anlatıyor.

Öğle olunca, çocuklar iyice acıkıyorlar. Bir kayalıkta oturup çantalarından yemeklerini çıkarıyorlar. Kıyıdaki yüksek, acayip şekilli kayalar dikkatlerini çekiyor. Bayan Terwilliger, bu kayaların, uzun yıllar önce kıyılardaki uçurumlardan kalma olduğunu söylüyor. Yumuşak bölümleri dalgalarla erozyona uğramış ve sert bölümleri kalmış.

Birden, küçük bir kız, "Bakın!" diye bağırıyor. "Bir balina!" Tamam, gerçekten de uzaklarda bir gri balina yüzmektedir. Balina başındaki bir delikten havaya bembeyaz bir su fışkırtıyor. Fıskiye gibi!

Bayan Terwilliger, balinaların arasıra soluk almak için suyun yüzüne çıktıklarını ve o zaman böyle su buharı fışkırttıklarını anlatıyor.

Birkaç balina daha gördükten sonra, çocuklardan biri bir kuş ölüsüne rastlıyor. Kuşun tüylerinde mazot ve yağ lekeleri görüyorlar. Bayan Terwilliger, petrol artıklarının plajlarda biriktiğini ve çevreyi kirlettiğini söylüyor. "Kanatları bu artıklara bulaşan kuşlar ağırlaşırlar ve uçamazlar" diyor.

Ölü bir kuşa rastlamak pek iç açıcı bir şey değil; ama, bu olay çocukları kıyılardaki yaşamı korumak için bir şeyler yapmaya özendiriyor.

Akşama doğru, evlerine dönmezden önce, Bayan Terwilliger, çocuklara ayaklarındaki kumların nasıl temizleneceğini öğretiyor. "Uzunca otların bulunduğu bir yerde ayaklarınızı otlara ileri geri hızlıca sürtün. Kumları bir havlu gibi siliverir otlar!" diyor Bayan Terwilliger.

Çocuklar, petrol artıklarının çevreyi kirlettiğini görüyorlar.

Yosunlar kimi zaman öyle uzun olurlar ki, onlarla ip atlayabilirsiniz.

Arı, Kovanını Nasıl Yapar?

BİR ağacın kovuğunda ya da başka bir köşede kovan yapmak için çok sayıda arının çalışması gerekir. Binlerce arı, birlikte çalışarak kovan dediğimiz o altı köşeli odacıklarla ya da gözeneklerle dolu balmumundan yuvalarını yaparlar.

Altı köşeli gözeler, birbirlerine tam olarak uydukları için hiç yer kaybı olmaz. Böylece, kovanın içine su da geçmez.

Bir dişi işçi arı bir kovan yapmak istediğinde, karnındaki bir bezden balmumu salgılar. Arı, ayaklarıyla bu balmumunu alır, ağzına götürür ve çiğner.

Sonra da, arı, ağzında yumuşattığı balmumunu kovanına ekler. Başıyla iterek, çekerek, ona istediği şekli verir. Tıpkı bizim kili yoğurmamız gibi.

O sırada, öbür arılar da durmadan çalışırlar. Birkaç saat içinde kovan tamamlanmış olur.

Ne Diye Horlarız?

DİLİNİZİ damağınızın gerisine değdirin. Damağınızın o bölümü oldukça yumuşak, değil mi? İşte, biz uyurken gürültülerin çıkmasına neden olan şey, burasıdır.

Her soluk alışımızda, havanın geçişiyle damağımız titrer. Bu balonun ağzından geçen havanın, balondan düdük gibi ses çıkartmasına benzer.

Ağızdan soluk alıp veren kimseler hele ağzınız da açıksa, muhakkak horlarsınız.

Kimi insanlar, yatış pozisyonlarını değiştirerek horlamayı durdururlar. Sırtüstü dönüp de horlamasınlar diye pijamalarının sırtına ping-pong topu takanlar bile varmış!

1. İki karayı birleştiren, iki yanı su, dar kara parçasına "kıstak" dendiğini biliyoruz. Pekâlâ, şimdi söyleyiniz bakalım: Şu ülkelerden hangi ikisi Panama kıstağı üzerinde yer almaz? NİKARAGUA, KOSTARİKA, HONDURAS, EKVADOR, GUATEMALA, GUYANA.

2. Amerika'nın Arizona çölünde, 1200 metre çapında kocaman bir çukur vardır. Burası, gökten düşen bir meteor tarafından açılmıştır. Bu göktaşının, yaklaşık olarak, kaç yıl önce düştüğünü biliyor musunuz?

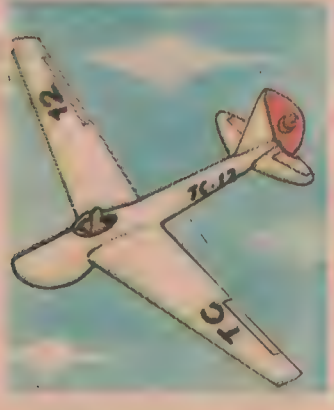

3. Diyelim ki uçmaya meraklısınız. Planörcülüğü ya da paraşütçülüğü öğrenmek istiyorsunuz. Yurdumuzda, Türk Hava Kurumu'na bağlı olan "Türkkuşu" adlı kuruluş gençleri her yıl bu dallarda yetiştirmektedir. Bu öğrenime katılmak için en az kaç yaşında olmanız gerekir? Biliyor musunuz?

4. 1783-1830 yılları arasında yaşayan Venezuelalı ünlü bir asker ve devlet adamı vardır. Altı Güney Amerika ülkesini İspanyol egemenliğinden kurtarmıştır. Adını anımsayabilecek misiniz bakalım?

5. SANDAL sözcüğünün 3 anlamı vardır. Biz burada 2 tanesini veriyoruz: A) Sayası şeritten ya da delikli deriden yapılmış bir çeşit hafif ayakkabı. b) İnsan taşıyacak biçimde yapılmış, kürekle yönetilen, küçük deniz teknesi. Üçüncüsünü de siz söyleyiniz!

6. 1980 nüfus sayımına göre nüfusu 100.000'den fazla 28 kentimiz bulunmaktadır. İlk 5 tanesini sayabilir misiniz?

7. Adapazarı'nın kurtuluşuyla, Hatay'ın 1939 yılında topraklarımıza katılması haziran ayı içinde olmuştur. Bu günler haziranın kaçma rastlıyorlar.

8. Yurdumuzda hemşire yetiştiren 3 okul vardır. Bir tanesi İzmir'de Ege Üniversitesi'ndedir, bir tanesi de Ankara'daki Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu'dur. Ya üçüncüsü nerededir ve adı nedir?

9. Halit Çapın'ın "Bay Alkolü Takdimimdir" adlı kitabından TV'ye aktarılan diziyi mart ve nisan aylarında izlemişsinizdir. Halit Çapın'ın bir sonraki kitabının adını biliyor musunuz?

10. Eğer bir ülkedeki yerler, kıyılara göre daha çabuk ısınır, daha çabuk soğurlarsa, bu ülke hangi iklimin etkisi altındadır, denir?

Önemli Günler ve Haftalar

Haziran

BABALAR GÜNÜ

BU ayda Babalar Günü dışında Dil Bayramı (Haziranın ilk cumartesi) ve Yunus Emre'yi Anma Haftası (Haziranın ilk pazarı) bulunuyor.

Anneler Günü'nün üzerinden tam bir ay bir hafta geçtikten sonra Babalar Günü kutlanıyor. Gerçi bu gün, Anneler Günü kadar etkili ve yaygın değil. Ne var ki önemi, değeri tartışma götürmez bir biçimde ortada.

Bu "gün"ün benimsenmesinde büyük emeği ve düşüncesi olan Bayan John Bruce Dodd, 1972 yılında bir gazeteciye şu açıklamayı yapmıştı:

"Annemin zamansız ölümü nedeniyle, babam William Smart, ben ve beş kardeşimin tüm yükünü üzerine almak zorunda kalmıştı.

Spokane kentindeki evimizde bir gün bulaşık yıkarken, çocukları için böylesine fedakârlığa giren babaların anılması, toplum içindeki yerlerinin önemi, kadın ve çocuk kurumlarının sürdürülmesi için göstermiş oldukları özverinin bilinip takdir edilmesi gerektiğini düşündüm. Hemen sonra, Spokane Din Adamları Birliği'ne bir mektup yazdım ve bir "Babalar Günü" saptanıp, her yıl aynı günde kutlanması isteğinde bulundum. Uzun görüşmelerden sonra, önerim onaylandı. Ve 1910 yılında Spokane kenti Babalar Günü'nü onaylayarak, duyurdu. O yıl bir iç savaş (Amerika'nın Kuzey-Güney Savaşı) yaralısı olan babam William Smart'ı, "Yılın Babası" seçtiler ve onun doğum günü olan 5 Haziran'ı da, "Babalar Günü" olarak duyurdular.

Ancak, o günde yapılacak olan konuşmanın başındaki duanın hazırlanması uzun sürdüğünden, programa yetişememe durumu oldu ve bu günü, her yıl haziran ayının ikinci pazar gününe aktardılar.

Böylece, 1910 yılının haziran ayının ikinci pazar günü, resmen "Babalar Günü" olarak onaylanmış oldu."

Zehra ablam ve BEN

Hale Kuntay
Resimler: Engin İyimen

Kırmızı Balon

PAZAR günü hava çok güzeldi.

—"Çocukları alıp Tuzla'ya gitsek," dedi annem babama.

—"Akşama kadar sıkılırız, Ömerlere de haber verelim, çocuklar bahçede oynarken biz de televizyondan maç izleriz."

—"Sizin her pazar maç izlemenizden ben bıktım."

—"Canım siz de Ömer'in karısı ile moda konuşursunuz," dedi babam gülerek.

Çok geçmeden Zehra ablamla ben otomobilin arka tarafına oturduk, annem babamın yanına oturdu her zamanki gibi ve yola çıktık.

Ben bizim Tuzla'daki yazlık evimizi çok severim. Deniz kenarında renkli taşlar bulurum, Ömer dayımın ikizleri Ali ile Nazlı ile taş atmaca oynarız. Sonra yazlık evin bahçesinde köpeğimiz Reks var. Bizi her gördüğünde havalara zıplar. Zıplaması sevinmek demekmiş.

Zehra ablamla ben Reks ile oynarken Ömer dayımın arabası da geldi. Onlar bizden çok daha kalabalıktı, arabanın arkasında Nazlı, Ali, bir de onların akrabası Enis oturuyordu. Enis'in elinde bir de kırmızı balon vardı.

Ben balonu çok severim, özellikle kırmızı balonları daha çok severim.

Tam otomobilden çıkarlarken Enis'in elinden balon kurtuldu ve bizler:

—"Tutun, gitmesin!" diye bağırışırken, balon incir ağacının dalına dokundu ve orada kaldı.

Enis ağacın dibinde duran tabureye çıktı, oradan ağaca tırmandı, balonun takıldığı dala doğru uzandı ve iki eliyle balonu sımsıkı yakaladı.

—"Aşağıya insene!" diye bizler seslendik.

—"İnemem ki," dedi Enis ağlamaklı bir sesle, "Balonu tutuyorum."

Baktım olacak gibi değil, Enis'e yardım etmeliydim. Tabureye çıktım, yukarıya doğru tırmandım ve Enis'i belinden yakaladım.

—"Aşağıya !" diye Ali'yle Nazlı seslendiler.

—"İnemem, Enis'i tutuyorum," diye yanıt verdim.

Bu kez Ali tabureye çıktı, oradan ağaca sıçradı ve yukarıya tırmandı ve beni belimden yakaladı.

—"Aşağıya insene!" diye Nazlı seslendi.

"İnemem," dedi Ali. "Fehmi'yi tutuyorum, Fehmi Enis'i tutuyor, Enis de balonu!"

Nazlı'nın peşimizden ağaca tırmandığını gördüm, o da sıkıca Ali'ye sarıldı.

Bizler böylece birbirimize sıkıca sarılmış ağacın üzerinde kalmışken, Zehra ablam geldi ve ağacın altında durup hayretle bize baktı.

—"Ne yapıyorsunuz orada?" diye sordu.

—"Enis'in balonu kaçtı, Enis balonu tutuyor, ben Enis'i, Ali beni, Nazlı da Ali'yi," diye yanıt verdim.

Zehra ablam uzaklaştı, az sonra bir merdivenle geldi, ağaca dayadı ve basamakları yukarıya kadar çıkarak Enis'in elinden balonu aldı ve aşağıya indi.

İlk önce Nazlı, sonra Ali, sonra ben, en son olarak da Enis ağaçtan indi.

Zehra ablam bir şey demeden hepimizin yüzüne baktı. Enis uzandı ve balonunu Zehra ablamdan aldı, bir daha kaçmasın diye de ipini bileğine bağlamasını istedi ondan.

Zehra ablam yardımımıza gelmeseydi acaba biz kaç saat öylece ağaçta kalacaktık?

buluşların öyküleri

para

BENİM ADIM ÇOKBİLMİŞ... TARİHİN HER DÖNEMİNDE AKLIMLA VE BİLGİMLE ETRAFIMDAKİLERE YARARLI OLMAYA ÇALIŞTIM... İŞTE BİR ÖRNEK...

BİNLERCE YIL BOYUNCA AVCILIKLA GEÇİNEN VE GÖÇEBE OLARAK YAŞAYAN KÜÇÜK TOPLULUKLARIN BİR BÖLÜMÜ, GÜNÜMÜZDEN YAKLAŞIK SEKİZBİN YIL ÖNCE TOPRAĞA BAĞLANARAK ZİRAATLA UĞRAŞMAYA KOYULDULAR. İÇLERİNDEN DOKUMACI, ÇÖMLEK YAPIMCISI VE DEMİRCİ GİBİ SANATKÂRLAR YETİŞTİ.

BU YERLEŞİK GURUPLARIN, GÖÇEBELİĞİ SÜRDÜREN DİĞER TOPLULUKLARLA ALIŞ VERİŞ İLİŞKİLERİ KURMASI KAÇINILMAZDI.

BÖYLECE İLK TİCARET DEĞİŞ TOKUŞ'LA BAŞLADI. DEĞİŞ TOKUŞ, KOLAY BİR ALIŞ VERİŞ ŞEKLİ DEĞİLDİ AMA, GENE DE BU UYGULAMADAN PARA SİSTEMİNE GEÇİŞ BİRDENBİRE OLMADI...

HEY ARKADAŞLAR, ŞU YERLEŞİKLERE BİR İKİ HAYVAN, BİRAZ POST GÖTÜRELİM DE KAP KACAK, BİRAZ BUĞDAY, BİR KAÇ TANE DE BIÇAK ALALIM...

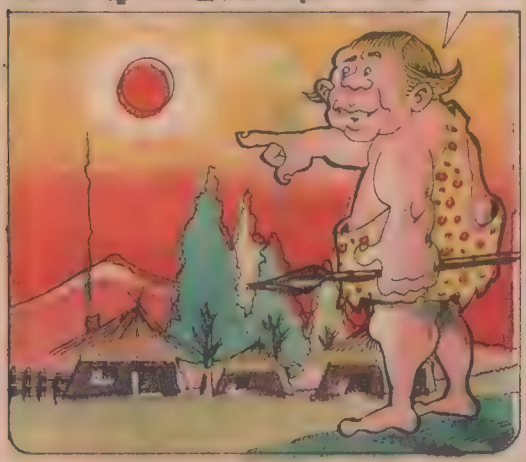

BU, PASİFİK ADALARINDA PARA YERİNE KULLANILMIŞ BİR ŞEYTAN MİNARESİ...

BU İSE ESKİ ÇİN PARALARINDAN, BRONZ BİR BIÇAK...

YÜZYILLAR SÜREN TOPLUMSAL GELİŞME SÜRECİNDE ÖNCE, HERKESİN ORTAK DEĞER VERDİĞİ BİR MAL PARA GÖREVİNİ ÜSTLENDİ. İŞTE ÖRNEKLERİ...

BU BİR YENİGİNE PARASI: TIRTILLI DENİZ KABUĞU...

BU, ESKİ SUDAN'DA PARA OLARAK KULLANILAN BİR DEMİR BALTA...

VE İŞTE KAMERUN'DA BULUNMUŞ MIZRAK BAŞINDAN PARA...

M.Ö.1600 İLE 600 YILLARI ARASINDA MISIR VE MEZOPOTAMYA'DA EKONOMİ OLDUKÇA GELİŞMİŞTİ.

BİZ BABİL'LİLER ALIŞ-VERİŞLERİMİZDE ALTIN VE GÜMÜŞ KÜÇELERİ, ORTAK DEĞER ÖLÇÜSÜ OLARAK KULLANIYORDUK.

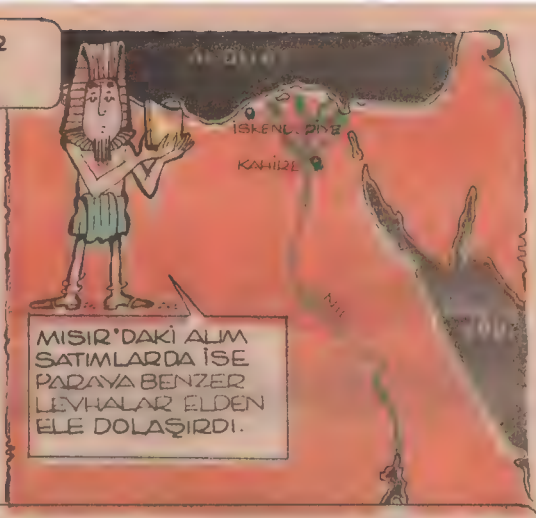

MISIR'DAKİ ALIM SATIMLARDA İSE PARAYA BENZER LEVHALAR ELDEN ELE DOLAŞIRDI.

BUNLAR PARA SİSTEMİNE DOĞRU ATILMIŞ İLK ADIMLARDI.

ARKEOLOJİK BULUNTULAR BİZLERE, GÜNÜMÜZDEKİ ŞEKLİNE EN ÇOK BENZEYEN İLK PARALARIN, M.Ö.670 İLE 547 YILLARI ARASINDA YAŞAYAN LİDYA DEVLETİNDE KULLANILDIĞINI GÖSTERMEKTEDİR.

BEN ÇOKBİLMİŞ, BU KEZ LİDYA'DA İŞE KARIŞTIM. BATI ANADOLUNUN BEREKETLİ TOPRAKLARI ÜZERİNDE KURULU VE ÖNEMLİ BİR TİCARET MERKEZİ OLAN LİDYA DEVLETİNİN ÜNLÜ KRALI KREZÜS'ÜN HUZURUNA ÇIKIP;

ÜLKENİZİN BAŞKENTİ SARDİS KENTİNİ SULAYAN GEDİZ NEHRİNİN YATAKLARINDA DOĞAL OLARAK BULUNAN ALTIN VE GÜMÜŞ KARIŞIMINDAN KÜÇÜK PARÇALAR KESTİREREK BUNLARI ALIŞVERİŞLERDE KULLANALIM...

ÖNERİM KRALIN HOŞUNA GİTTİ. ÇOK GEÇMEDEN FASULYA TANESİ ŞEKLİNDE OLAN VE SADECE BİR YÜZÜNDE BİR HAYVAN FİGÜRÜ BULUNAN PARALAR HAZIRLANARAK ALIŞVERİŞLERDE KULLANILMAYA BAŞLADI.

...VE İŞTE, DÜNYANIN İLK MADENİ PARASI... (M.Ö. VII. YÜZYIL)

PARA BASMA KONUSUNDA LİDYALILARI M.Ö.VI. VE V. YÜZYILLARDA GREKLER İZLEDİ. YANDA, ÜZERİNDE BÜYÜK İSKENDER'İN RESMİ BULUNAN M.Ö.IV. YÜZYILA AİT BİR MAKEDONYA PARASI GÖRÜYORSUNUZ.

ÇOK GEÇMEDEN ROMALILAR DA PARA BASMAYA BAŞLADILAR. ALTINDAN YAPILAN ROMA PARALARININ KENARLARI TIRTILLI İDİ. BUNLAR DA M.S.III. YÜZYILA AİT ROMA PARALARI...

DİĞER TARAFTAN EFSANELERE BAKILIRSA, İLK MADENİ PARA, M.Ö. 2205 İLE 2197 YILLARI ARASINDA ÇİN'DE ORTAYA ÇIKMIŞTIR. Ö YILLARDA ÇİN TOPRAKLARINI KASIP KAVURAN KURAKLIK NEDENİYLE TÜM ÇİN ULUSU YOKSULLUK İÇİNDEYDİ. BUNUN ÜZERİNE İMPARATOR YU, ŞÖYLE BİR EMİR VERDİ:

HALKIMIN SIKINTISINI HAFİFLETMEK İÇİN, ALIŞVERİŞLERDE MAL YERİNE KULLANILMAK ÜZERE BAKIRDAN PARALAR YAPILSIN VE KÖYLÜLERE DAĞITILSIN...

İŞTE BU EMİR ÜZERİNE HAZIRLANAN PARALAR, SONRADAN ORTALARI DELİK OLARAK YAPILAN ÇİN MADENİ PARALARININ İLKİNİ OLUŞTURMUŞTUR.

MADENİ OLMAYAN PARALARA GELİNCE, BUNLARIN İLK ÖRNEKLERİNE M.Ö. 1600 YILLARINDA MISIR VE ÇİN'DE RASLIYORUZ.

BİZİM MISIR'DA BUĞDAY VE ALTIN EMANET EDENLERE VERİLEN MAKBUZLAR, ZAMANLA PARA GİBİ GEÇERLİLİK KAZANDI...

BEN YUTMAM ARKADAŞ BU PARA SAHTE... BAKSANA İPEK DEĞİL, HALİS PAMUKLU...

ÇİN'DE İSE MANDARİNLERİN PARA YERİNE PİYASAYA SÜRDÜKLERİ İPEKLİ KUMAŞ PARÇALARI ALIŞVERİŞLERDE KULLANILIR OLDU.

M.S. 25 YILINDA KURULAN BATI ÇİN DEVLETİNİN PARALARI DEMİRDEN OLUP SON DERECE AĞIR ŞEYLERDİ VE HALK BU AĞIR PARALARI TAŞIMAKTA GÜÇLÜK ÇEKİYORDU.

– ONCA PARAYI YÜKLENMİŞ NEREYE?
– BİR KİLO PİRİNÇ ALMAYA, YA SEN?
– BEN DE YÜZ GRAM ÇAY ALMAYA...

GÜNÜN BİRİNDE HÜKÜMDAR, BENİ ÇAĞIRTARAK BU İŞE BİR ÇÖZÜM BULMAMI İSTEDİ. BEN DE...

...ŞÖYLE BİR YETKİ BELGESİ HAZIRLADIM:

Ülkenin büyük tüccarları, kasalarında bulunan demir paraların tutarı kadar, çeşitli değerlerde kağıt paralar hazırlayarak piyasaya çıkarmaya yetkilidir.

BÖYLECE HALK, SIRTLARINDA AĞIR PARALAR YERİNE, CEPLERİNDE ÇİNLİLERİN "UÇAN PARA" ADINI TAKTIKLARI KAĞITLAR TAŞIMAYA BAŞLADILAR.

EYVAH, UÇAN PARAM UÇTU!..

BUYURUN SENEDİNİZİ MÖSYÖ...

ORTAÇAĞ AVRUPASINDAKİ BANKERLER DE KENDİLERİNE ALTIN YATIRANLARA ADLARINA YAZILI SENETLER VERİYORLARDI..

RIALTO KÖPRÜSÜNE Mİ, BİR BUÇUK SENET VERİN YETER SİNYORE!

BU SENETLER 1587 YILINDAN İTİBAREN VENEDİK'TE PARA GİBİ ELDEN ELE DOLAŞMAYA BAŞLADI.

XVII. YÜZYILIN BAŞLARINDA İNGİLTEREDE DE AYNI UYGULAMAYA GEÇİLDİ VE SARRAFLAR KENDİLERİNE EMANET EDİLEN ALTIN VE MÜCEVHERLERE KARŞILIK BİRER MAKBUZ VERMEYE BAŞLADILAR...

"GOLDSMITH'S NOTES„ YANİ SARRAF PARASI DENİLEN BU MAKBUZLAR, ZAMANLA ALIŞVERİŞLERDE PARA GİBİ GEÇERLİLİK KAZANDI.

1658'DE STOCKHOLM'DEKİ RIKSBANK, İLK BANKNOTU ÇIKARTAN BANKA OLDU.

1789 İHTİLALİNİN HEMEN ARDINDAN FRANSA BANKASI DA ÜLKENİN İLK KAĞIT PARASINI BASMAYA BAŞLADI. İŞTE FRANSA İHTİLAL PARALARINDAN BİRİ...

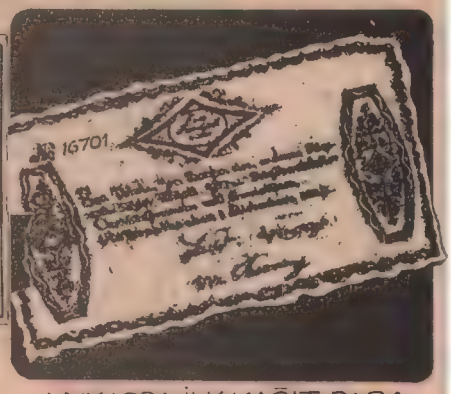

YUKARDA İLK KAĞIT PARALARDAN BİR BAŞKASINI GÖRÜYORSUNUZ. BU PARA, 1819 YILINDA DANİMARKA ULUSAL BANKASI TARAFINDAN BASTIRILMIŞTIR.

1694 YILINDA İSKOÇYALI W. PATERSON "İNGİLTERE BANKASI„NI KURDU VE DEVLETTEN KAĞIT PARA ÇIKARTMA YETKİSİNİ ALDI.

OSMANLILARDA İLK MADENİ PARA, 1327 YILINDA ORHAN GAZİ ZAMANINDA BURSA'DA BASILDI. AKÇA ADI VERİLEN BU PARALAR 1,2185 GRAM AĞIRLIĞINDA OLUP GÜMÜŞTEN YAPILMIŞTI.

İLK ALTIN SİKKE İSE FATİH SULTAN MEHMED TARAFINDAN BASTIRILDI.

İLK OSMANLI KAĞIT PARASI İSE 1830 YILINDA SULTAN II. MAHMUD ZAMANINDA ÇIKARTILDI. KAİME DENİLEN BU PARALAR EL YAZMASI OLUP ALTLARINDA BİRER RESMİ MÜHÜR BULUNUYORDU.

ÖZEL TARİH DAMGALARI

T.C. PTT İşletme Genel Müdürlüğü Posta Dairesi tarafından aşağıda yazılı özel tarih damgaları kullanılmıştır.

(1) Hükümetlerarası Oşinografi Komisyonu'nun 25. kuruluş yıldönümü: 12 Mart 1985.

(2) Anadolu Ajansı'nın kuruluşunun 65. yılı: 6 Nisan 1985.

(3) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı: 23 Nisan 1985.

Atatürk'ün "Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir" sözünü taşıyan ve ortasında TBMM binasını gösteren özel tarih damgası kullanılmıştır.

(4) Dünya Spor Yazarları Kongresi: 24 Nisan 1985. Kongre bu yıl İstanbul'da toplanmıştı.

(5) Filateli Günü: 27 Nisan 1985.

INTELSAT

INTELSAT (Uluslararası Uydular Aracılığı ile Haberleşme Örgütü), 20 Ağustos 1964'de kurulmuştu.

Örgütün amacı, dünyanın tüm ülkelerine, hiçbir ayrım gözetmeksizin bir telekomünikasyon hizmeti vermektir. 109 ülke bu örgütün üyesidir.

Türkiye de INTELSAT'a 1968'de üye olmuş, bu üyelik 19 Nisan 1973'de TBMM tarafından onaylanmıştı.

Üstünde INTELSAT uydusunun resmi bulunan bir pul 3 Nisan 1985'te satışa çıkarılmış ve aynı gün Ankara Posta Merkezi'nde özel bir damga kullanılmıştır. Pulun değeri 100 liradır.

SAFİLA 1. PUL SERGİSİ

20-24 Nisan 1985 tarihleri arasında Adapazarı'nda düzenlenen SAFİLA 1. Sakarya Filatelist Derneği Pul Sergisi'nde aşağıdaki ödüller dağıtılmıştır:

Sakarya Valiliği Büyük Onur Ödülü: Naci Ertekin

(Türkiye Cumhuriyeti pulları ile).

Adapazarı Belediye Başkanlığı Atatürk Onur Ödülü: İbrahim Pekçetin.

Türkiye Filateli Dernekleri Federasyonu Onur Ödülü: Mehmet Şen (Türkiye Cumhuriyeti pulları ile).

Yeşilköy Filatelist Kulübü Derneği Onur Ödülü: Bahri Tuncaylı (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti pulları ile).

Sakarya Filatelist Derneği Gençlik Onur Ödülü: Halil Şen (Atatürk pulları ile).

Adapazarı Belediyesi Onur Ödülü: Mustafa Kalkan (Türkiye Cumhuriyeti pulları ile).

KUMBARA Dergisi de, bu sergide pul yazıları dolayısıyla Onur Plaketi ile ödüllendirilmiştir.

OKUL VE FİLATELİ

San Marino Posta İdaresi, "Okul ve Filateli" konulu altı pul çıkarmıştır.

Ünlü karikatürist Benito Jacovetti tarafından hazırlanan pullarda, Bilim, Yaşadığımız Dünya, Felsefe, Evren, Hayatın Gelişimi ve İnsan konuları işlenmektedir.

Pulların amacının, gençlerin ilgisini bilime ve pulculuğa çekmek olduğu belirtilmektedir.

TAEKWON-DO

YAKLAŞIK 1500 yıl önce Kore yarımadası, Silla, Koguryo ve Baek Je adlarını taşıyan üç krallığa bölünmüştü. Bu krallıkların en güçlüsü olan Silla'nın 24. kralı Chin Heung zamanında, üyeleri 14-15 yaşlarında genç soylular ve savaşçılardan meydana gelen Hawarang-Do adlı bir birlik kuruldu. Hawarang-Do'nun beş ana temeli şöyleydi:

(1) Kralına sadık ol.
(2) Ebeveynlerine itaatli ol.
(3) Arkadaşlarına karşı şerefli ve namuslu ol.
(4) Savaştan asla geri çekilme.
(5) Ancak gerektiği zaman öldür.

Hawarang-Do'da kullanılan ilk ayakla dövüş metoduna Soo-Bak adı verilmiştir. Bu devirde kullanılan birçok silahsız dövüş metodları bayramlarda gösteri olarak sunulurdu. Taek-Kyon, Soo-Bak gibi bu metodlara Budist felsefesi de eklendi.

Dr. An Ja San, eski Kore hakkındaki kitabında Koreli savaşçıların Yoo Sul Okulu'ndan söz ederken, her yıl mayıs ayında Soo-Bak ve Tae-Kyon yarışmaları düzenlendiğine değinmektedir. Tae-Kyon, Soo-Bak'a göre değişik bir dövüş metodudur. Onda ayaklar daima ön plandadır. 25 esas tekniği bulunmaktadır. Bu hareketler el, ayak, zıplama, düşme ve yuvarlanma tekniklerini içermektedir. Savaştan sonra Kore'de 1909-1945 yılları arasında bütün savaş eğitimleri bırakılıp, sayıları pek az olan kişilerce ve gizlice Taek-Kyon çalışmaları yapılmış ve Song Duk Ki, Han Il Dong adlı ustalar yetişmiştir.

Bugünkü modern Taekwon-do'nun kurucusu General Choi Hong Hi'dir. General, savaş sanatlarına yıllarca çalışmış, işgalin son yıllarında Japon hapishanelerinde yattığı dönemlerde eski sistemleri ve Japon karatesini de kaynaştırarak yeni bir sistem yaratmıştır. Bu sistemde çalışmalar General Choi Hong Hi'nin Kore ordusunda görev alması nedeniyle orduda, üniversitelerde ve değişik kesimlerde serbestçe yapılmaya başlanmıştır. 1955 yılından sonra bilim adamları, büyük ustalar ve tarihçilerden meydana gelen bir kurul generalin önerisiyle, çeşitli adlarla bilinen bu dalın "Taekwon-do" olarak anılmasına karar vermiştir.

Taekwon-do kelimesi dilimize "ayak ve elle yapılan vuruşlar" olarak çevrilebilir. Bugün tüm dünyada yayılmış ve sevilen bir spor dalı olan Taekwon-do'da iki değişik sistem uygulanmaktadır. ITF ve WTF olarak adlandırılan bu iki sistemin aslı eski ve yeni sistem demektir. Ayrıca Taekwon-do'da temel tekniklerin yanısıra, Hyong ve Pumse olarak anılan ve temel tekniklerin belli bir sistem içinde uyumlu bir şekilde sıralanarak uygulaması vardır.

Taekwon-do yarışmaları, dört yan ve bir orta hakem tarafından yönetilir. Ayrıca danışman hakemler bulunur. Yarışmacılar koruyucu yelek giyerler, ayrıca erkekler "Kugi" denen bir koruyucu kullanırlar.

Üç raund üzerinden yapılan yarışmalar sonunda kazanan belli olur. Her raund sonunda hakemler puanları kartlara işler, üçüncü raund sonunda orta hakem kartları toplar ve danışman hakemler sonucu açıklar. Taekwon-do'da beraberlik de vardır.

Yere düşmek, dövüş alanı dışına çıkmak, rakip ve hakemle konuşmak, rakibe sırtını dönmek, dur komutundan sonra vurmak ceza puanı gerektirir. Elle yüze vurmak yasaktır. Bunun yanısıra ayakla belden yukarı, surata vurulan her vuruş teknik puandır.

Taekwon-do'da kemer dereceleri beyaz, sarı, yeşil, mavi, kırmızı ve siyah olmak üzere altıdır. Bu 6 ana kemerin arasında "Gıp" denilen yarım dereceler mevcuttur.

ilginç notlar

Masa Tenisi

MASA tenisi oynarken topun ne kadar hızla hareket ettiğini biliyor musunuz? Batı Almanyalı uzman M. Sklorz, verdiği bir konferansta, masa tenisi oynarken topun saatte 170 kilometre hızla gittiğini belirtmiştir.

Tenis

PEKİ, teniste top ne kadar hızla hareket eder? 1931 yılında William Tatem Tilden adlı Amerikalı bir tenisçinin attığı serviste topun saatte 263 kilometre hızla gittiği ölçülmüştür.

Bir tenis maçında en büyük seyirciyi Billie-Jean King ile Robert Larimore Riggs adlı iki Amerikalının karşılaşması toplamıştır. 20 Eylül 1973'de Amerika'nın Teksas Eyaletinde, Houston kentinde yapılan bu maçı biletli 30,472 kişi izlemiştir.

Tenisten en büyük parayı kazanan sporcu Çekoslovak Ivan Lendl'dir. 1960 doğumlu bu sporcu, 1982 yılında 2 milyon doları aşkın para kazanmıştır. Yani bizim paramızla yaklaşık 1 milyar Türk Lirası!..

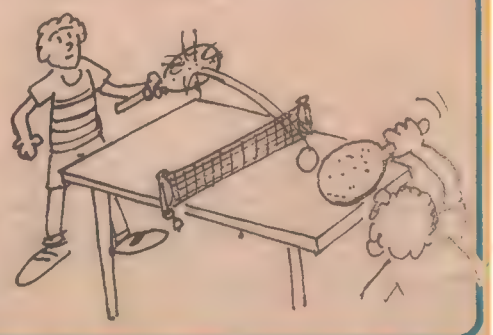

BİLMECE BULMACA

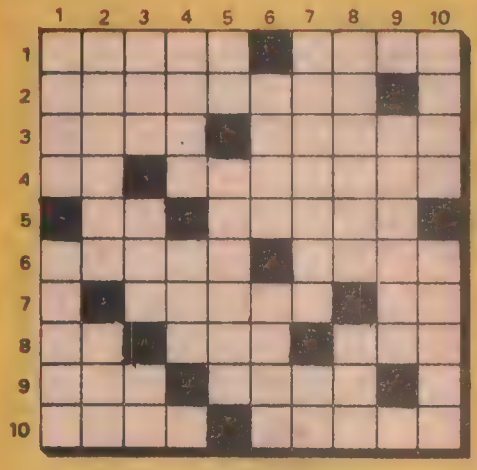

SOLDAN SAĞA: 1- Turunçgillerin suyu ekşi olanı.. Kenarları ve açıları birbirine eşit olan dörtgenin (dördül'ün) diğer bir adı, 2- Biraz biraz, 3- Sıvacıların duvara harç sürerken kullandıkları alet.. Karışık renkli, 4- BEDDUA anlamında bir sözcük.. Kuyruğu çok iri ve yağlı olan bir koyun cinsi, 5- Kırmızı.. Müslümanlığın beş şartından biri, 6- Yunanistan'ın başkenti.. Türlü renklerde, saydam ve parlak, değerli bir taş, 7- Bir aydınlatma aracı.. Bir işaret zamiri, 8- Bir nota.. Donuk renkli (parlak olmayan).. RÜZGÂR ile eşanlamlı bir kelime, 9- Bir erkek adı.. Bisiklet, motosiklet gibi taşıtlarda bulunan ve genellikle üçgen biçiminde olan, deriden yapılmış yaylı oturma yeri, 10- Bazı yemeklere katılan, şekeri ve likörü yapılan kokulu bir bitki.. Ünlü şairlerimizden Orhan Veli'nin soyadı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Güney Amerika'da yaşayan, deveyle akrabalığı olan ve kızınca tükürüken hayvan.. Yoğurtla yapılacak içecek, 2- Açıklama.. Gözde sarıya çalar kestane rengi, 3- Bir kimsenin iyeliği altında bulunan şey (ya da ticari eşya).. Banyoda sabun sürerek köpürtülen, tel tel didiklenmiş bitki yumağı.. Yabani hayvan barınağı olan kovuk, 4- Bir ekin biçme aleti.. Havanın ve bir gazın içindeki su buharı, 5- Nalın'ın ilk hecesi.. Sıcak ülkelerde yetişen bir meyve, 6- Sıvas ilinde bir ilçe adı.. Elbisenin belden aşağı sarkan kısmı, 7- Eti yenen bir tür mürekkapbalığı.. Bir nota, 8- Bulmaya çalışmak.. Elbise kolu, 9- ÇEKİM veya ÇEKİCİLİK anlamında bir sözcük, 10- Namaz çağrısı.. İşitme organı.

TUHAF BİR YARATIK– Resimdeki bu yaratık üç hayvanın değişik bölümlerinin birleşmesinden oluşmuş. Acaba ressam resmi çizmek için hangi hayvanlardan yararlanmış?

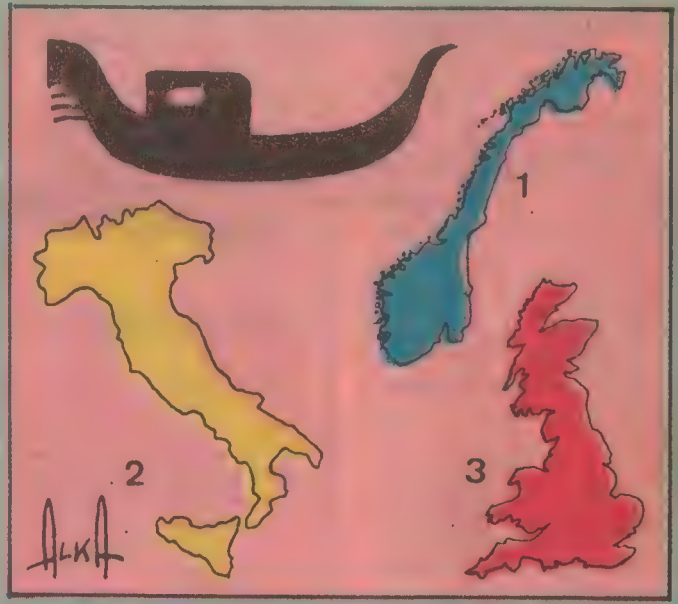

HANGİ ÜLKEDE?– Resimde gördüğünüz kayık genellikle tek kürekle yürütülür. Bu kayığa ne ad veriliyor? Haritaları olan ülkelerden hangi ülkede ve bu ülkenin özellikle hangi kentinde kullanılır. Biliyor musunuz?

Çözümler 29. sayfada

YILDIZLAR– Sevimli ihtiyarın penceresinden gökyüzü ve yıldızlar görülmektedir (solda), dün gece bizim yaşlı dostumuz yine penceresinden baktı ve gökteki yıldızların iki tanesinin eksildiğini farketti (sağdaki resim). Acaba kaybolan yıldızları bulabilir misiniz?

Bilmeceler

Dağdan gelir gaddar ağa
Kar yağdı mı saldırır hayvanlara
(KURT)
HALİL BABA
Besni-Adıyaman

Altı kaya üstü kaya
İçinde sarı maya (YUMURTA)
FATİH YILDIZ
Eskipazar-Çankırı

Parmağı var canı yok
Damarı var kanı yok (ELDİVEN)

Mendilde var, çulda yok
Kandilde var, mumda yok
İnsanlara akıl satar
Ambara taş atar (DİL)
FARUK ALTUNTAŞ
Mainz-Batı Almanya

Bir yılan bir kurbağayı yutarken
Kurbağa hangi türküyü söyler?
(UZUN İNCE BİR YOLDAYIM GİDİYORUM GÜNDÜZ GECE)
HACER ÜNAL
Dikmen-Ankara

En usta şoförün bile üzerinde
Arabasını süremediği yol nedir?
(DEMİRYOLU)

En kuvvetli hayvan hangisidir?
(SALYANGOZ, ÇÜNKÜ EVİNİ SIRTINDA TAŞIR)
EKREM ŞİMŞEK
Mannheim-Batı Almanya

Çın çın hamam kubbesi tamam
Bir gelin aldık babası imam
(SAAT)
SONGÜL ERDOĞAN
Elbistan-Kahramanmaraş

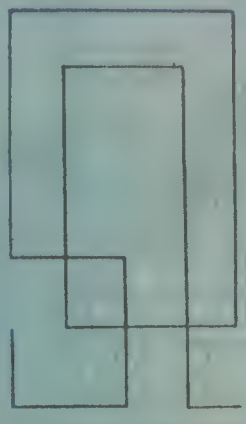

DİKKATİNİZİ ÖLÇÜYORUZ– Yukardaki resme bir dakika süre ile dikkatle bakın, sonra derginizi kapayın ve elinize bir kalem, kâğıt alarak aklınızdan bu resmi çizmeye çalışın. Göreceksiniz o denli kolay değil.

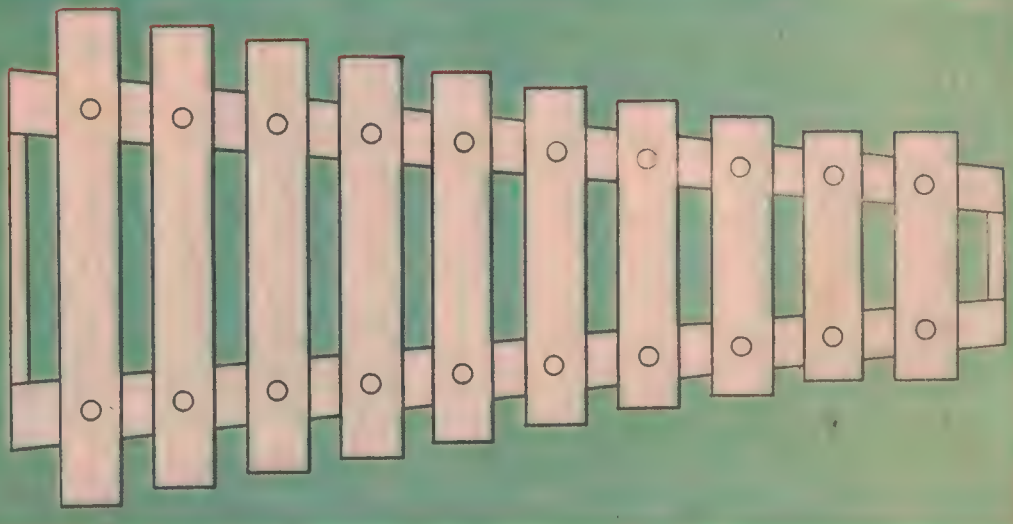

KSİLOFON– Kuşkusuz bu müzik aletinin adının ksilofon olduğunu biliyor ve bu aleti tanıyorsunuz. Nedense resimde görülen bu aleti çalmaya kalkarsanız seslerde bir aksaklık oluyor, çünkü fabrikası yapımı sırasında bir hata yapmış. Acaba bu hata nedir?

MUTLULUK

Seni doğduğum günden beri
tatmadım
Nasılsın, ne biçimsin,
görmedim
Çevreye baktıkça imrendim
Gel gel bir kere olsun bir de
bana gel

Dünyanın ne biçim olduğunu
biliyorum
Nasıl yaşanıp gidiliyor
görüyorum
Mutluluk, mutluluk deyip
geçiyorum
Gel, gel bir kere olsun bir de
bana gel

İnsanlar mutluluk para ile olur
sanmışlar
Hep mutsuzluk yoluna
sapmışlar
Doğdukları günden bu yana
buna inanmışlar
Gel, gel bir kere olsun bir de
bana gel

DEMET ARIKAN
Topraklık-Ankara

KELEBEK

Renk renk kanatlarınla
Sevgi verirsin doğaya
Uç-uç küçük kelebek
Doğayı şenlendir
Çiçeklerin üzerine
Uçup kalkarsın
Ey küçük kelebek
Sen hiç yorulmaz mısın?

ARZU ERKAL
Yenimahalle-Ankara

YAĞMUR

Yağar sonbahar boyunca,
Sever insan onu ömrü boyunca,
Büyütür ağaç, çiçek ve yonca,
Bereket getirir yağdıkça.

Barajlarımıza, tarlalarımıza,
Durmadan damla damla,
Tane tane yağ,
Sonbahar boyunca.

BİLAL GÜRSES
Ümraniye-İstanbul

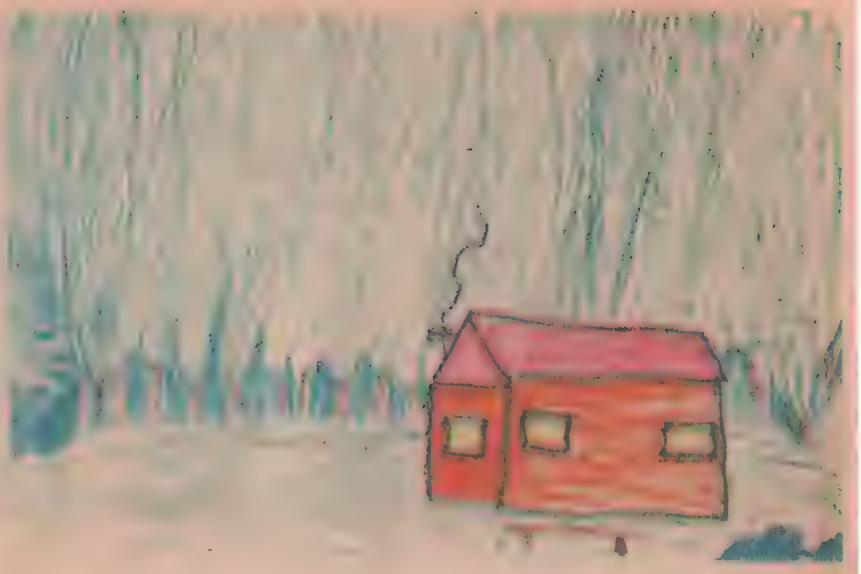

DOĞA ANA

KEMAL ÜDER/İstanbul

Fıkralar

MAL CANIN YONGASI

Doktorun karşısına iki çocuk gelmişti. Doktor, dertlerini sordu. Birisi:

— Bir bilye yuttum. Onu çıkarmak istiyorum, dedi.

Doktor ötekine sordu:

— Ya sen ne istiyorsun?

— Onun yuttuğu bilye benim de, almaya geldim.

ESRA GÜMRÜKÇÜOĞLU
Trabzon

KİMDEN YANASIN?

İdris ile Temel konuşuyordu:

Temel:

— Ormanda gideysun. Karşına çıkti bir domiz. Ne edeysun?

İdris:

— Çeker silahumi vururim oni.

Temel:

— Yanında silahın yok.

İdris:

— Pıçagimu çekerim.

Temel:

— Pıçağinu evde unittun.

İdris:

— Taş alırım da.

Temel:

— Taş da bulamadın.

İdris:

— Uy Temel, sen domizden yana misun, yoksa benden yana misun?

SERAP ÖZCAN
Osmaniye-Adana

YARIM KİLO MERHABA

Başhekim, taburcu edeceği bir akıl hastasına sorar:

— Yarım kilo merhaba al desem, bana ne dersin?

— Size deli derim. Olacak şey mi bu doktor bey?

Başhekim taburcu kâğıdını imzalar. Hasta tam çıkacağı zaman, arkasından seslenir:

— Niçin deli dersin bana?

— Merhaba kilo ile değil, metreyle satılır da ondan!

SEVGİ AKPINAR/Kadıköy-İstanbul

SONA KALAN

Bir gün oğlu okuldan gelince, babası:

"Oğlum, sen hiç iyi not almaz mısın?" diye sormuş.

Çocuk da demiş ki:

"Nasıl alayım, babacığım? Sınıf çok kalabalık. Sıra bana gelinceye kadar iyi notlar bitiyor!"

EDA UĞUR/Kahramanmaraş

AVCI KEDİ

Selma'nın güzel bir kedisi vardı. Bir gün dayısına:

— Bu kedinin değeri 250 liradır, dedi.

Dayısı sordu:

— Kızım, daha geçen gün "kedimin değeri 150 liradır" diyordun. Bu nasıl olur?

— Evet ama, o zamandan beri 50'şer liralık iki kanaryamı yedi!

CANAN KALKAN/Milas-Muğla

MEKTUP ARKADAŞI

Genel Konularda

ŞENAY BAYKUT (13)
İstiklâl Mah. 1. Sok.
No: 88/1
Muratlı-TEKİRDAĞ

AYFER BOŞNAK (14)
3-C Sınıfı No: 49
Muratlı Ortaokulu
Muratlı-TEKİRDAĞ

HAYRİ PAÇALI (15)
Kurtpınar Mah. 5. Sok.
Kat 5
Muratlı - TEKİRDAĞ

AYSEL KAN (15)
Mgr. W.M. Bekkerslaan
138 - 3141 SN Maassluis
HOLLANDA

AHMET KANI (16)
YAŞAR TAŞKESEN (16)
YUSUF MUCUK (16)
Lübbert str. Halle 1
2190 Cuxhaven
BATI ALMANYA

ÇİĞDEM ŞAHİN (13)
Atatürk Mah. 12 Eylül
Cad. No: 29
Kâhta-ADIYAMAN

SİDE EGE (8)
1642 Sok. 8/13
Bayraklı-İZMİR

TALAT ALCA (14)
2820 Bremen
Blumenthal '71 George
Albrecht str. 8/204
BATI ALMANYA

AYTEN IRMAK (14)
DERYA MERİÇ (15)
FİLİZ REYHAN (14)
Samandağ Lisesi 4-B
Sınıfı
Samandağ-HATAY

MUHARREM AKGÜL
(14)
Ümraniye İnkılâp Mah.
No. 5
Üsküdar/İSTANBUL

HACER ÜNAL (13)
Mimar Sok. Yılmaz Apt.
No: 27/6
Dikmen/ANKARA

ŞAFAK ÖZSÖNMEZ
(16)
279. Sok. No: 53/3
Üçyol/İZMİR

SELAHATTİN AVCI (14)
Pirimehmet Mah. Cami
Sok. No: 8/A
ISPARTA

ADEM AKAN (14)
Yeni Sanayi Sitesi
10. Blok No: 10
ISPARTA

MEHTAP
MORMENEKŞE (14)
Cumhuriyet Cad. Kapalı
Sok. Eser Apt. No: 5/2
Merzifon-AMASYA

HASAN BASRİ
DOKUZOĞLU (16)
Karaali Mah. Kesik Minare
Sok. No. 23
Kilis-GAZİANTEP

ADNAN DÖYAN (16)
Şifa Eczanesi 1. Cad.
MARDİN

ARZU KALABALIK (12)
Gölcükler Köyü
Cumaovası-İZMİR

AYŞE TURKYILMAZ (10)
Selçuk Mah. Mahkeme Ardı
Çık. No. 19
Bergama-İZMİR

Almanca Yazışma

GÖKNUR AKIN (16)
Friedrich str 85
5240 Betzdorf/Sieg
BATI ALMANYA

Fransızca Yazışma

İKBAL MERT (13)
3-C Sınıfı No: 770
Muratlı Ortaokulu
Muratlı-TEKİRDAĞ

Pul Konusunda

NEVRİYE ÇEKİRGE (15)
Turan Mah. 7. Sok. No: 26
Muratlı-TEKİRDAĞ

ZERRİN SİLİK (13)
3-C Sınıfı No: 52
Muratlı Ortaokulu
Muratlı-TEKİRDAĞ

SAMİ TORAMAN (12)
Floraweg 9
5632 Wermelskirchen 1
BATI ALMANYA

AYDIN BOZBEY (13)
Kadı Mah. Eski Hükümet
Cad. No: 7
Altınova/Ayvalık
ÇANAKKALE

ŞİRİN CİN — GÜNAY ALAY/Tunceli

Yanıtlar

GENEL BİLGİ TESTLERİ

Yanıt Anahtarı
1/C, 2/D, 3/B, 4/C, 5/C, 6/A, 7/D, 8/B, 9/B, 10/C 11/C, 12/C, 13/D, 14/B, 15/A.

DENEKTAŞI

1. Ekvador-Guyana, 2. 20.000 yıl önce, 3. 17, 4. Simon Bolivar, 5. Kerestesi sert ve kokulu bir ağaç, 6. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa, 7. 20 ve 30 Haziran, 8. İstanbul Üniversitesi Florance Nightingale Yüksek Okulu, 9. Bay Alkolsüz Geçen Günler, 10. Kara iklimi.

Bulmaca Çözümleri

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1- Limon, kare, 2- azar azar, 3- mala, alaca, 4- ah, karaman, 5- al, namaz, 6- Atina, akik, 7- fener, bu, 8- re, mat, yel, 9- Ali, sele, 10- nane, Kanık.
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Lama, ayran, 2- izahat, elâ, 3- mal, lif, in, 4- orak, nem, 5- na, ananas, 6- Zara, etek, 7- kalamar, la, 8- aramak, yen, 9- cazibe, 10- ezan, kulak.

TUHAF BİR YARATIK

Baş bir papağana, gövde bir kaplumbağaya, bacaklar ise bir flamingoya ait.

HANGİ ÜLKEDE

Gondol. İtalya'da (2 No.lu harita) ve özellikle Venedik'te kullanılır.

YILDIZLAR

Sağdaki resmin sağ yukarı köşesinde bir yıldız, bir de altta tam ortada bir ikinci yıldız kaybolmuş.

KSİLOFON

10. ve 9. çubukların yerinin değişmesi gerekiyor.

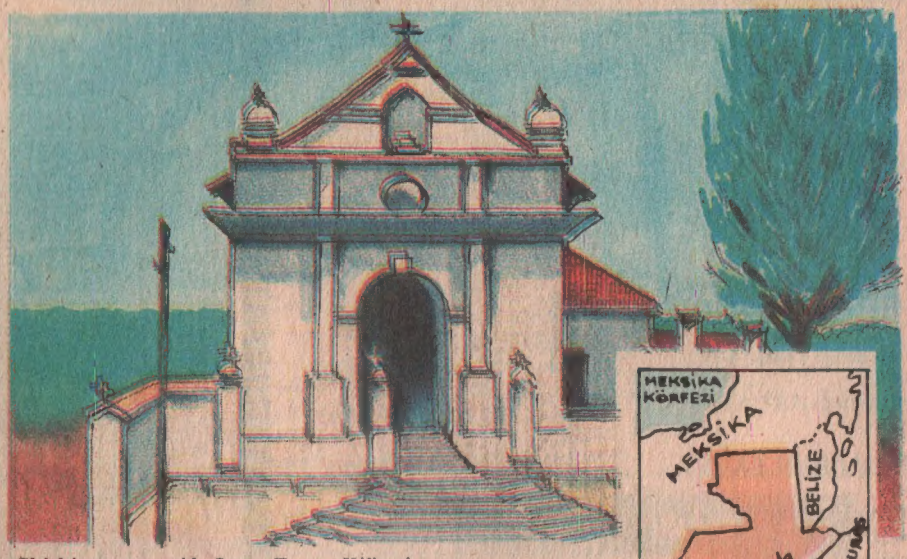

Chichicastenango'da Santo Tomas Kilisesi

GUATEMALA

Atitlan gölünde kızılderili balıkçı

BİR Orta Amerika devleti olan Guatemala, Panama kıstağının kuzeyinde yer alır. Kuzeyden ve batıdan Meksika, doğudan Honduras ve Antil denizi, güneydoğudan El Salvador, güneyden ise Büyük Okyanus ile çevrilidir. Başkenti Guatemala dışında başlıca kentleri Quezaltenango, Escuintla ve Jutiapa'dır. Guatemala Cumhuriyeti 22 bölgeye ayrılmıştır. Resmi dili İspanyolca ise de, birçok yerel diller de konuşulur.

Bir tarım ülkesi olan Guatemala'da nüfusun büyük bir bölümü köylüdür. Halkın çoğunluğu Mayalar ve Quichelerdir. Ülkenin sıcak bölgelerinde patates ve meyve yetiştirilir. Soğuk bölgelerinde ise kış tahılı (çile vb.) yetişir. Mısır, kahve ve muz dışsatımı yapılır.

Ülkede bol maden bulunur, ancak sanayi ilerlememiş olduğundan, bu madenlerden yararlanılmaz. Sanayi olarak dokumacılığı ve çimento sanayiini sayabiliriz.

Tarihte, Guatemala eski Maya İmparatorluğunun bir parçasıydı. XVI. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar İspanyollar bu ülkeyi parça parça fethettiler. Yerli halk siddetle başkaldırıda bulundu. Ülke uzun yıllar İspanyollar tarafından sömürüldü. Tam bağımsızlık 1823 yılında kazanıldı.

Guatemala'da eski Mayaların ve daha sonraki İspanyol kültürünün izlerini taşıyan tarihi ve mimari eserler pek çoktur. Turizm bakımından da birçok zenginlikleri yanında, yüksek yanardağlarla çevrili ve Orta Amerika'nın en güzel manzaralı göllerinden Atitlan da bu ülkede yer almaktadır.

YÜZÖLÇÜMÜ:	108.889 km²
NÜFUSU:	4.278.000
BAŞKENTİ:	Guatemala
DİLİ:	İspanyolca
DİNİ:	Katoliklik
PARASI:	Guatemala ketzali

Mini Poster Takvim

Köpek

GEÇEN sayımızda "Mini Poster Takvim" olarak bir kedi resmi yayımlamıştık. Şimdi de köpeksever okurlarımızın isteklerini yerine getiriyoruz...

"İnsanoğlunun en sadık dostu köpektir," derler. Bunu kanıtlayan örnekler çok görülmüştür. Yazarlar, köpeklerin insanlara yardımlarını, onların hayat bile kurtardıklarını birçok kere dile getirmişlerdir.

Köpek, etoburlar takımının köpekgiller ailesindendir. Yüzlerce cinsi vardır. Av köpekleri, çoban köpekleri, süs köpekleri, bunların başlıcalarıdır.

Bir köpek, bir defada 6 ile 10 arasında yavru doğurabilir.

Dünyada yaklaşık 500 milyon köpek bulunduğu tahmin edilmektedir.

YUKARIDA, başlıca köpek cinslerinin av köpekleri, çoban köpekleri ve süs köpekleri olduğunu belirttik. Süs köpekleri evlerde beslenir. En ilgi göreni, finodur.

Av köpekleri, avın yerini arayıp bulan ya da avlanılan hayvanı tutup getiren köpeklerdir. Daha çok yabanördeği avında kullanılırlar. İngiltere'de sürek avlarında, tilki yakalamak için kullanılan köpekler de ünlüdür.

Çoban köpekleri, bekçilik ederler. Evleri hırsızdan, sürüleri yabani hayvanlardan korurlar.

Bunların dışında, güvenlik amacıyla kullanılan polis köpekleri de, insanlara yardımcı olurlar.

HAZİRAN 1985
PAZARTESİ SALI ÇARŞAMBA PERŞEMBE CUMA CUMARTESİ PAZAR
1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30

ELİF

melike SÖNMEZ
ismail GÜLGEÇ